ԺԱ· ՏԱՐԻ 3002 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 ԱՐԱՑ 4386 | 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1894 | 11 ՇԱՊԱՆ 1311 | ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره ولك غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	կանխիկ առնար	150
»	Վեցամսեայ	» »	75
»	Եռամսեայ	» »	40
Օսմ. երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ տպուած օրինակ ·	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5/17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԵՐԱԿԱԶՄԵԱԼ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգային շրջանակի մէջ շաբթուս նշանակելի խողութիւններէն մէկն, որ երեւցաւ ի շարս Ազգ. Վարչութեան որոշմանց, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ամբողջացումն էր։

Այնքան տարրական, այնքան օրինական կէտ մը գործադրելու համար, ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողք, ամիսներով գրել պէտք եղաւ։ Ալ ո՛ և իցէ նորութիւն մը, նոյն իսկ ամենուստ օգտակար ճանչուած նորութիւն մ՚ընդունելու համար ո՛րչափ թուղթ և մելան պէտք է գործածել և ո՛րչափ շունչ հատցնել՝ դիւրաւ կը մակաբերուի։

Երբ դիտողութիւն կ՚ըլլար թէ պէտք եղածին պէս չի նայուիր Հիւանդանոցին, մեք միշտ կը հարցունէինք թէ ինչո՞ւ համար գործն երկու-երեք հոգիի վրայ թողուած է 10-15 տարիէ ի վեր։ Գնահատելով և ի վեր հանելով հանդերձ այս աշխատաւորաց աշխատութեան արդիւնքն ու օգտակարութիւնը, կը պնդէինք թէ՝ այնքան ընդարձակ և բազմատարր հաստատութեան մը պէտքերն հոգալու համար՝ Օրէնքին նշանակած աշխատաւորներու թիւը պակաս է աւելի չէ, և թէ այդ թիւը միշտ ամբողջ պէտք է պահենք՝ աշխատելու կարող և յօժարող տարրերով։

Հիմա վերջապէս իրականութիւն կը գտնէ սոյն փափաք, և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը կազմուի սապէս.— Իսթանպոլլուեան, Թաշճեան, Կիւլպէնկեան (Գաբրիէլ), Մոստիչեան (Ցարութիւն), Գարակէօզեան (Գրիգոր), Շահպազեան և Մադաթեան (Համբարձում) էֆէնտիք, և Տօքթօրք Թորգոմեան և Սեղբոսեան։ Թէեւ կը լսուի թէ նորընտիրներէն մէկ-երկուքն հրաժարեր են, բայց կը յուսանք որ գէթ նորընտիր բժիշկ հոգաբարձուները կ՚ընդունին առաջարկուած պաշտօնն, որ շատ կը յարմարի իրենց երիտասարդական գործասիրութեան, մասնագիտութեան և Հիւանդանոցի մասին իրենց ցոյց տուած թէ՛ գրական և թէ՛ գրական հոգածութեան։

Տքթ. Թորգոմեան ծանօթ է մեր ընթերցողաց՝ իր բժշկական-գրական ուսումնասիրութեամբք, և Հանդ. Ամսօրեայի ընթերցողք կը յիշեն նշանաւոր հայ բժիշկներու վրայ իր կենսագրութիւնները։ Հայ բժշկաց դասուն մէջ համակրելի դէմք մ՚է Տքթ. Թորգոմեան։ Տքթ. Սեղբոսեան այնքան ծանօթ չէ մեր ընթերցողաց. զի իր ստորագրութեամբ գրածներն աւելի ֆրանսերէն եղած են քան հայերէն։ Բայց երիտասարդ բժշկաց մէջ Տքթ. Սեղբոսեան ևս հմտագոյններէն է, Բժշկական ժողովոյն մէջ իր խօսքերն ուշադրութեամբ կը լսուին, և օրուան բժշկական խնդիրներուն վրայ իր ուսումնասիրութիւնք ախորժով կը կարդացուին։ Եթէ փոխանակ երկու բժիշկի (զոր Օրէնքը կը պահանջէ) գոնէ երեք բժիշկ առնուէր Հոգաբարձութեան մէջ, այն մէկն ալ հին փորձ բժիշկներէն ըլլալու պայմանաւ, անշուշտ աւելի աղէկ կ՚ըլլար։ Բայց առ այժմ այսչափով ալ կրնանք շատանալ, մինչեւ որ բժիշկ-հոգաբարձուներն արդիւնք ցուցնելով, փորձով ևս հաստատուի թէ՝ բժշկական մարմնոյն ըստ կարելւոյն ընդարձակ տեղ և ազդեցութիւն տալով՝ Հիւանդանոցը կրնայ դրապէս օգտուիլ։

Դարձեալ, մատակարարական ճիւղն հոգալու համար կարգուած հոգաբարձուներէն եթէ մի քանին երիտասարդութեան պատկանէին,— վաճառականութեան և սեղանաւորութեան մէջ արդէն դիրք մը բռնող բարեկեցիկ երիտասարդութեան,— կարծենք շատ աւելի աղէկ կ՚ըլլար. զի այսպիսի երիտասարդ տարերք բնական կապ կ՚ըլլային բժշկական դասու ներկայացուցիչներուն և միւս հոգաբարձուներուն մէջ։ Գործէ հասկնալու համար, կամ հարուստ ըլլալու համար, անպատճառ 40ն անցուցած ըլլալու պէտք չկայ։ Երիտասարդ հոգաբարձուներու դրապէս պէտք կայ՝ ըստ կարի յաճախակի այցելու համար Հիւանդանոց։ Հին Հոգաբարձութիւնն այս պէտքը կը հոգար՝ Սամաթիացիներէ «օժանդակ մասնախումբ» մը իրեն օգնական առնլով։ Բայց Հիւանդանոցի վրայ հոգածութիւնը Սամաթիացիներու մենաշնորհ չէ։ Քիչ մը բուխ սիրտ ըլլալ կը բաւէ, և ձիրքեր կան որք երիտասարդութեան մէջ բնապէս կը գըտնուին։

Զիարդ և իցէ, մարդկային գործառնութիւնք միշտ իտէալէն վար կը մնան։ Ամեն գործ այսպէս է։ Վերակազմեալ Հոգաբարձութիւնն՝ իր ամբողջութեամբ՝ լաւ է, և կը յուսանք թէ՝ Տիկնանց Խնամակալութեան հետ ձեռք ձեռքի տուած՝ ժամանակիս պահանջումներուն համեմատ պէտք եղած բարուոքումները կը մուծանեն գթութեան յարկին մէջ։

Առաջին գործը նոր բժշկապետին անուանումը պիտի ըլլայ, և՝ անոր հետ զուգընթացաբար՝ Որբանոցին ուսումնական վիճակին բարուոքումը, լուծելով նաեւ այն խնդիր թէ Որբանոցն ե՞րբ Արհեստանոց պիտի ըլլայ վերջապէս։

Բժշկապետն արդէն մի քանի ամիսէ ի վեր հրաժարական տուած է. բայց իր ամբողջութենէն զուրկ մնացած հոգաբարձութիւնը չէր ուզեր նորն ընտրելու պատասխանատուութիւնն ստանձնել։ Ազգ. Վարչութիւնը, խնդիրները պատկանեալ մարմիններուն յղելու քաջավարժ, այս խնդիրն ալ իր վրայէն նետեց՝ վերակազմեալ Հոգաբարձութեան յանձնելով։ Իրաւ ալ օրինական ընթացքն այս էր։ Բայց քանի որ Օրէնքին մէջ արգելիչ տրամադրութիւն չկայ, կը կրկնենք թէ այս մասին օգտակար նորութիւն մը կարելի է փորձել։ Մեք առաջարկեցինք տեսակ մը մրցում (concours)։ Կը լսենք թէ բժշկական մարմնոյն մէջ մեծամասնութիւնն այս գաղափարին հակառակ է։ Մարդկային միտը պէտք է չճանչնալ՝ զարմանալու համար այս հակառակութեան վրայ։ Շատ մը բժիշկներ կը յանձնարարեն քուէարկութեամբ ընտրել.— Ամեն հայ բժիշկ թուղթի մը վրայ գրէ իր յարմար դատած բժիշկին անունն, և Հոգաբարձութիւնը քուէները ժողվելով, մեծամասնութեան քուէն ընդունած բժիշկն անուանէ։

Որբանոցի համար զատ Հոգաբարձութիւն մը կ՚ուզուի կազմել, ինչպէս Թաղային ամեն վարժարան ունի իր Հոգաբարձութիւն։ Ըստ մեզ, այս նոր Հոգաբարձութեան մէջ ո՛չ միայն ուսումնական դասը ներկայացեալ պէտք է ըլլայ, այլ և գաւառացի, նաեւ արհեստագէտ-մասնագէտ տարերք պէտք է ներկայացուցիչ ունենան հոն։ Որբանոցն այսպիսի մարմնոյ մը խնամածութեան յանձնելով և Հիւանդարանի ու յիմարանոցի բաժինները՝ բժշկական մարմնոյ ներկայացուցիչներուն, Հոգաբարձութեան մնացեալ անդամք իրական գործ մը պէտք է ընեն մատակարարական ճիւղին բարուոքման, որ պատսպարելոց աւելնալուն և ընդհանրական պարագայից բերմամբ՝ ինչ ինչ կարեւոր հասութից նուազելուն պատճառաւ, տագնապալի վիճակ մը ստացած է որ իրենց բովանդակ ուշադրութիւնը գրաւել կը բաւէ։

Երբ այսքան բարեյօժարութիւնք և գործակցութիւնք ի մի վայր գան և ուղղուին դէպ ի նոյն կէտ նպատակի, կը յուսանք որ Ազգին մարդասէր զգացումներն ալ կը լեցունեն պակասն, և մեր բարեգործական գլխաւոր հաստատութիւն մեր ամենուս փափաքած կանոնաւոր վիճակը կ՚ունենայ։ Բ. Փ.

Տնտեսական նիւթեր

ՖԷՍ ԵՒ ՖԷՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ ՎԻԵՆՆԱՅԻ

Թէ ո՛ր աստիճան կարօտ ենք օտար արհեստագործութեան՝ նոյն իսկ ամենէն տարրական պէտքերու համար, բացայայտ օրինակ մ՚է ֆէսն։ Օսմ. երկրայ մէջ ֆէս միայն կը գործածուի իբրեւ գլխանոց։ Այս կերպ գլխարկ Եւրոպիոյ մէջ ո՛չ ուրեք կայ։ Եւ մեր արհեստաւորք ամենեւին ֆէս չեն շիներ։ Վիեննայի գործարանք յատկապէս մեզ համար ֆէս կը շինեն, և մեր գործածած գրեթէ բոլոր ֆէսերն անոնք կը հայթայթեն։ Հաշիւ եղած է թէ տարեկան վեց միլիոն ֆէս կը սպառի այս կողմեր և երկու միլիոն ֆէս Եգիպտոսի կողմեր։ 8,000,000 ֆէսէն հազիւ 30 հազարը կ՚արտադրուի արքունի Ֆէսխանէին մէջ, և մնացեալը կը բերուի Վիեննայէ։ Հոն, քանի մը տասնեակ գործարաններու մէջ, իբր 50—60,000 անձինք սոյն գործով կ՚ապրին։ Տարին մէկ միլիոն ոսկիի մօտ կը վճարենք ֆէսի համար, և այս գումարէ փոքրիկ մաս մը իբր միջնորդի շահ մնալով մեր խանութպաններուն, ամենամեծ մասը Վիեննա կ՚երթայ։

Կը պատմուի թէ Ֆիրմ անուն Աւստրիացի մը ուզեր է ժամանակաւ Կ. Պոլսոյ մէջ ֆէս գործել իր հասկցած կերպիւ. բայց պէտք եղած միջոցները չկրնալով գտնել, Վիեննա դարձեր և հոն իր գաղափարն իրագործեր է։ Հին ժամանակներ նոյն իսկ Ֆրանսայէն ֆէս կուգայ եղեր. Ռուանի մէջ գտնուած է արձանագրութիւն մը թէ տեղւոյն ասուեղինաց գործարան մը ժամանակ մը Թուրքիոյ համար ֆէս շիներ է ընտիր ասուէ, որ հատը մինչեւ երկու մեճիտիէի ծախուեր է հոս։ Ֆիրմ աժանցուցեր է, և թէպէտ ոչ այնքան ազնիւ բուրդէ, բայց չքաշուող տեսակէ ֆէսեր շիներ է։ Ուրիշ Վիեննական գործարաններ Ֆիրմի դէմ մրցելով, կոտրեր են գները, բայց տեսակն ալ շատ ստորնացուցեր են, այն աստիճան որ հիմա Վիեննայէ եկած ֆէսերու գրեթէ ամենքն ալ արդէն գործածուած վարնոյ բուրդի և բամպակի խառնուրդներ են։ Ֆիրմ բնաւ չէ մնացած գրեթէ, և հիմակուաններն ըստ մեծի մասին քաշուող տեսակէ են, որ քանի մ՚անգամ կաղապարուելէ ետքն անգործածելի կը դառնան։

Այս Վիեննայի ֆէսերն յաճախ կաղապարելու պէտքն այն աստիճան զգալի է որ մարդ՝ եթէ վայելուչ ձեւով ֆէս կրել ուզէ՝ պարտի տարին ֆէսի մը գինն ալ կաղապարողին վճարել։ Որովհետեւ ամենամեծ մասը քաշուող տեսակէ են, տարին 3—4 անգամ ալ նոր ֆէս պէտք է գնել։ Թէ մանաւանդ [illegible] քսակին համար որքան ծանր ծախք մ՚է այս, անհերքելի է այն իրողութեամբ որ շատերու գլուխը տեսնուած ֆէսն ո՛չ նոր ֆէսի երեւոյթ ունի, ո՛չ ալ ամեն շաբաթ կաղապարուած։ Հնարամիտ Հայ մը ուզեր է այս անպատեհութեանց դարման տանիլ։ Երեւակայեր է ֆէս մը որ՝ գլխարկի պէս՝ մէկ անգամ կաղապարուի, և բաղադրութիւնն այնպէս ըլլայ որ՝ նախ՝ արդի ֆէսէն նուազ ծանր կշռէ գլխուն վրայ, այսինքն աւելի թեթեւ ըլլայ. երկրորդ, չտաքցնէ գլուխն, և երրորդ, չքաշուի։ Երկար քննութիւններէ և փորձերէ ետքն, յաջողեր է իր գաղափարն իրագործել, և այս օրերս տեսանք իր շինած առաջին ֆէսերէն մին [illegible] տեսութեամբ, որ ուրիշ ֆէսերէ չի զանազանուիր։ Բայց երբ ձեռքերնիս առնենք, ուշադրութիւննիս կը գրաւէ թեթեւութիւնն։ Որովհետեւ 100ին 30 աւելի թեթեւ կշռող նիւթով գործուած է, և տափակութիւնը, զի այնպէս կաղապարուած է որ չէ թէ անձրեւ ուտելով այլ նոյն իսկ ժամերով ջուրի մէջ թողուելէ ետքն ալ չաւրուիր։ Այսինքն ձեռքով շինուած առաջին նմոյշներէն մին է, և յայտնի է թէ մեքենայով գործուածն աւելի աղուոր և հաստատուն կրնայ ըլլալ։ Հայ արհեստաւորին այս արդիւնքը ձեռք բերեր է՝ նոր ֆէսը գործելով թաղիքի ([illegible]) դրութեամբ ([illegible]), փոխանակ հիւսուածի պէս գործելու ([illegible]), որով յօրինուած են արդի ֆէսերն և կը յօրինուին ամեն տեսակ ([illegible]), նաեւ ֆանէլաներն և մեքենայէ եղած գուլպաները։ Վիեննայի ֆէսերուն գլանաձեւ մասը գուլպայի պէս կը գործուի, յետոյ՝ չափին համեմատ՝ գագաթն ալ նոյն դրութեամբ գործուած ըլլալով՝ երկու մասերն իրարու կը միացուին։ Այս կերպիւ գագաթն ի բնէ կաղապար մը կ՚ունենայ, և ետքէն ընդունած կաղապարն այնքան հաստատ չըլլար։ Գիւտին հեղինակն այնպէս կարգադրեր է թաղիքի գործուածն որ ամենքը մէկէն յօրինուի՝ առանց գլխուն կաղապար մը տալու, և ետքն՝ ինչ ձեւով որ ուզուի՝ շոգեացմամբ տրուած կաղապարը միակ և վերջնական ձեւ մը տայ ֆէսին։ Գործածուած նախնական նիւթերն են բուրդ և արխակ, որ մետաքսէն գործուածոց մէջ մեծ քանակութեամբ կը մտնէ այժմ։ Հայ արհեստաւորին գործուածը Վիեննայի գործուածէն կը տարբերի այն հիմնական կէտին վրայ որ հիւսուած չէ, և ըստ այսմ, կայսերական իրատէով մը, երեք տարի յառաջ, մենաշնորհ տրուած է իրեն՝ ոչ-հիւսուած ([illegible]) կերպասէ ֆէս գործելու։ Արեւելքի ընթերցողք արդէն գիտեն թէ հայ հնարիչն է մեր բարեկամ փաստաբան Գրիգոր Զոհրապ էֆ.ի անդրանիկ եղբայր Միհրան էֆ., և գոհացուցիչ է լսել թէ Ռուճեան Աբիկ էֆէնտիի կողմէ եղած ձեռնտուութեամբ, ներկայ տարւոյ ամրան մէջ կարելի պիտի ըլլայ առ այժմ օրական գէթ հինգ հարիւր հատ արտադրել նոր ֆէսերէն։ Մեզ ներկայացեալ նմոյշէն դատելով, կրնանք ըսել ճաշակի տէր ֆէս կրողները գոհ պիտի ըլլան։ Եւ ամենքս ալ ուրախ պէտք է ըլլանք եթէ այս փոքրիկ գիւտ միջոց մ՚ըլլայ ամեն տարի դուրս ղրկուած խոշոր գումարէն գէթ մաս մը մեր երկրին մէջ պահելու։ Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ.— Կայսերական գերդաստանն իր բնակութիւնն այս տարի սովորականէն կանուխ փոխադրեց Փեթերպուրկէ ի Կաչինա։ Բրոֆ. Զախարին որ Ցարին ինֆլուէնցան դարմանեց, յայտնած է թէ Փեթերպուրկի կլիման ապաքինութեան չի յարմարիր, և յանձնարարած է Կիեւ կամ Խրիմ, և առ այժմ Կաչինա։ Այս առթիւ կ՚ըսուի թէ՝ Խրիմու հեռաւորութեան պատճառաւ Ցարն որոշած է Կիեւի մէջ անցունել տարւոյն մէկ մասը. 1882ին պալատ մը շինուած էր հոն, բայց կայսրը չէր բնակած մինչեւ հիմա։

Պ. ՄԷԼԻՆ, Ֆրանսայի մաքսապաշտ կուսակցութեան պետը, նաեւ երկմետաղեան դրութեան, այսինքն արծաթի պաշտպան է։ Այս օրերս ցորենոյ մաքսին վրայ տեղի ունեցած վիճաբանութեան առթիւ, պնդեց այս գաղափարին վրայ թէ ցորենոյ գիներուն անկումն արծաթին անկման հետեւանք է, և ջատագովեց վերադարձ դէպ երկմետաղեան դրութեան. զի որպէս անցեալ օր «Տնտեսական Հարցեր» խորագրին ներքեւ կը յիշեցնէինք, Ֆրանսա անուանի եւեթ երկմետաղեան է այսօր, իրօք ոսկեգրամի դրութիւնն է որ կը տիրէ Ֆրանսայի որպէս Անգլիոյ մէջ։ Ամեն երկրաց մէջ երկրագործութեան պաշտպանք երկմետաղեան են։ Գերմանիոյ երկրագործական միութեան նախագահներէն մէկն է արծաթին յարգ տալ, և նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ երկրագործականք պարբերաբար կը ջատագովեն աւելի գործածում արծաթի։

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՔ.— Պարոն տը Սուպէյրան և Պ. Ֆէյէ երաշխաւորութեամբ բանտէն արձակուեցան, և դատերնին ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ համար ընդունուած Լըպէլեան հրացանի վառօդը՝ Մէլինիդ՝ այնպիսի բաղադրութիւն մ՚ունի որ զայն պատրաստող արհեստաւորք կամ գործաւորք քիչ քիչ կը թունաւորուին։ Ժամանակ մը ետքը կը կորսնցնեն իրենց ախորժակն ու մարսողութիւնն, իրենց մորթը կը դեղնի, և, ի վերջոյ, թթուն կը դպի ակռաներուն, և թոքատապով կը վերջանան խեղճերն։ Այս պատճառաւ ֆրանսական կառավարութիւնը զանազան մարդասիրական տնօրէնութիւններ ըրաւ այս գործաւորաց համար, և ի մէջ այլոց պատուիրեց որ ամեն օր կառավարութեան հաշւոյն կաթ տրուի անոնց՝ իբրեւ դեղթափ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Ֆիլատելֆիոյ Բըպլիք Լէճըր (Հանրային Մայր-Տումար) լրագրին տնօրէն Պ. Չայլտսի մահը ծանուցանելով, գրած էինք թէ լրագրական և ազգասիրական բարքերու և սովորութեանց մէջ մեծ բարւոքումներ մուծած է։ Ամերիկեան լրագիրք երկարօրէն կը գրեն հանճարեղ և բարեգործ անձնաւորութեան վրայ։ Ամեն տարի 10,000 ոսկի կը յատկացնէր բարեգործութեան, իր գրական և նիւթական աշխատաւորաց ապագայն ապահովուած ըլլալէն զատ։ Իր ծառայութեան մէջ գտնուող մարդ մը երբ ամուսնանար, Պ. Չայլտս սովոր էր ընտանեկան մեծ Աստուածաշունչ մը նուէր ղրկել անոր։ Ասկէ բան մը չպիտի հասկնաք անշուշտ, բայց մարդն ինք մեծ բան կը հասկնար. զի երբ Աստուածաշունչին այն կողմը բանար ուր ճերմակ թուղթ և մաքուր գծուած սիւնակներ բաց թողուած են՝ ծնելոց պսակներու վերաբերեալ արձանագրութիւնները գրելու համար, հոն իւրաքանչիւր էջին մէջ Պ. Չայլտս դրած կ՚ըլլար մէկ մէկ պահարան կարեւոր գումարի չէքով մը, «[illegible] համար»։ Ինչպէս ծնունդները կը հոգար, անանկ ալ մահերն, և Գրաշարաց Միութեան համար գերեզմանատուն մը գնած և զարդարած էր, որպէս զի մեռած գրաշարներուն համար գերեզման գնել պէտք չըլլայ։ Բոլոր նահանգին գրաշարաց և տպագրական գործի ուրիշ աշխատաւորներու ապագայն ապահովելու համար ծերութեան և անկարութեան դէմ, մեծ պատսպարան մը հիմնած և եկամուտ կապած էր անոր։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Մեծ հետաքրքրութիւն կար Հունգարիոյ մէջ իմանալու թէ Խորհրդարանի «Ազգային կուսակցութիւնն»

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (156)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Երկու մարդերը կատարելապէս կը հասկնային զիրար։

Մարքիզուհին՝ Պ. տը Պելէնի անկեղծութեան կեղծիքներէն խաբուող կին չէր։

Շատացաւ խոնարհելով, և ըսաւ.

—Մտիկ կ՚ընեմ ձեզ, պարոն։

—Տիկին, պարոն տը Սիլվրէյի միջոցովը պատիւ ունեցայ ձեզ ներկայանալ... և տարակոյս չունիմ որ թանկագին յանձնարարութիւն մըն է ասիկա ձեր մօտ։

Սիլվրէյ ժպտեցաւ։ Մարքիզուհին լռեց։

—Մեծ անուն մը կը կրեմ, տիկին։ Տը Պելէնները, որոց անունը կը յիշեցունէ Պեթլէէմի Սուրբ Փրկիչը, Մալթացիներուն նուաճման ժամանակէն կը սերին... և Պելէն մը կար Սէն Բամբէթտոյի ընկերներուն մէջ։

Մարքիզուհին չկրցաւ ժպիտ մը զսպել։ Ազնուականութեան այս բացատրութիւնը շատ քիչ կը յուզէր զինքը։

—Ասկից զատ, շարունակեց դուքսը, արդէն իսկ աչքին հարստութիւն մ՚ունիմ որ համոզուած եմ թէ քիչ ժամանակուան մէջ հրաշալի կերպով պիտի աճի։

Հրաշալին ճիշդ բառն էր, եթէ Պելէն դեռ յոյսը դրած էր Քիմէռներու գանձերուն վրայ։

—Բայց, պարոն, ըսաւ մարքիզուհին, չեմ հասկնար թէ այդ մանրամասնութիւնները...

—Հիմակ պիտի հասկնաք միթէ։ Մարդոց կեանքին մէջ տարիք մը կայ ուր առանձնութիւնը ծանր բեռ մը կը դառնայ. ուր, ինչ ալ ըլլայ մեզ շրջապատող պերճութիւնը, տխրութիւն կը զգանք եթէ քովերնիս չունենանք էակ մը որ մասնակցի մեր ուրախութիւններուն ու շքեղութիւններուն...

—Համամիտ եմ...

—Այնպէս որ, տիկին, փափագելով կեանքի ընկերուհի մը ունենալ, բոլորտիքս ակնարկ մը նետեցի...

Այս անգամ տիկին տը Ֆավրէյ կը հասկնար և կը պատրաստուէր հարուածն ընդունիլ։

—Եւ հանդիպեցայ ամենէն սիրուն մանկամարդ աղջկան զոր ամուսին մը կրնար երազել...

—Եւ այդ մանկամարդ աղջի՞կը...

—Ունի բոլոր հրապոյրը որով մեծապէս օժտուած է իր մայրը, աւարտեց Պ. տը Պելէն, վասնզի օրիորդ տը Ֆավրէյ կ՚անուանուի։

Սիլվրէյ աչքէն չէր հեռացուցած իր քենին։ Կը սպասէր որ տեսնայ անոր սարսռալը, վասնզի գիտէր թէ դուքսը որչափ քիչ համակրանք կ՚ազդէր մարքիզուհիին։

Բայց սա, կատարելապէս հանդարտ, ըսաւ միայն.

—Ա՛հ, խնդիրը օրիորդ տը Ֆավրէյի վրա՞յ է։

—Երջանիկ պիտի ըլլամ, տիկին, մտնելով ամեն նկատմամբ պատուաւոր ընտանիքի մը մէջ... Ուրեմն պատիւ ունիմ օրիորդ տը Ֆավրէյի ձեռքը խնդրել ձենէ։

Մարքիզուհին պահ մը լռութիւն պահեց։

—Անշուշտ, յարեց, Պ. տը Սիլվրէյ երկար ատենէ ի վեր գիտակ է ձեր դիտաւորութեան։

—Արդարեւ, ըսաւ պառոնը։ Եւ ես պարտք համարեցի քաջալերել Պ. դուքսն իր դիտաւորութեան մէջ, որ կը համարձակիմ ըսել թէ ուրախութեամբ կը լսէ զիս։

—Իմ Մաթիլտ քոյրս գիտէ՞ ձեր դիմումը։

—Աղէկ մը չգիտեր... Սակայն կրնամ ենթադրել թէ պառոնուհին տեղեակ է Պ. դուքսի փափագին և թէ ամեն տեսակէտով համամիտ է...

—Կ՚ենթադրէ՞ք... Իրաւ որ կը զարմանամ թէ ինծի չէ հաղորդած... այս ծրագիրները, գոնէ հաւատալու համար՝ Պ. տը Պելէն դուքսի մասին ունեցած հոգածութիւնը...

Մարքիզուհիին ձայնին մէջ հեգնական երանգ մը կար որ չէր խուսափեր երկու մարդոց աչքէն...

Պելէն բնութեամբ համբերող չէր, և օրինակելի դիւրութեամբ մը բռնկելու [illegible] սովորութիւնն ունէր։

Սակայն իր աշխարհիկ մարդու սովորութիւնները զսպեցին զինքը։

—Վերջապէս, տիկին, ըսաւ բաւական չոր ձայնով, մտածեցի որ ամենէն առաջ ձեզ, օրիորդ տը Ֆավրէյի մօրը կը վայլէր ուղղել իմ խնդիրքս։ Կրնա՞մ յուսալ թէ չպիտի մերժուիմ։

—Ուրեմն այսօրուընէ իսկ պաշտօնական առաջարկ մըն է։

—Անշուշտ, տիկին։ Արդէն պատիւ ունեցայ ըսել թէ կը պաղատիմ ձեզ որ... բարեհաճիք շնորհել ինծ օրիորդ Լիւսի տը Ֆավրէյի ձեռքը...

Մարքիզուհին ոտքի ելաւ.

—Բացարձակ առաջարկութեան, ըսաւ ցրտօրէն, ոչ նուազ բացարձակ պատասխան պէտք է. պարոն տը Պելէն դուքս, բնաւ չեմ տարակուսիր թէ ձեր նախնիքը կռուած չըլլան Սէն Բամբէթտոյի դրօշին տակ, չեմ վիճաբանիր ոչ ձեր հարստութեան թիւին, ոչ ձեր յոյսերուն վրայ, բայց կը ցաւիմ յայտարարելու ձեզ թէ... կը մերժեմ ձեզ օրիորդ Լիւսի տը Ֆավրէյի ձեռքը...

Կրկին աղաղակ մը պատասխանեց իրեն։

Կատաղութեան աղաղակ Պ. տը Պելէնի, ապշութեան աղաղակ Սիլվրէյի։

Մարքիզուհիին յանդգնութիւնը ահաբեկեց պառոնը։

Նախ Պելէն, կամքի բուռն ճիգով մը, վերստացաւ իր պաղարիւնը։

—Տիկին, աշխարհիկ մարդոց մէջ, ընդհանրապէս կը մեղմացունեն բառաձեւերը, և ես կը զարմանամ որ ձեր մերժումը, քանի որ մերժում կայ, անանկ ձեւեր ունի զորս կրնայի նախատինք մը նկատել եթէ կնոջ մը կողմէ չգային...

Մարքիզուհիին վրայ յառած էր իր աչքերը, որք անդուսպ կատաղութեամբ կը ցոլային։

Բայց տիկին տը Ֆավրէյ չէր խոնարհեցներ իր աչքերը։

—Ըսելիքս ըսի, պատասխանեց։ Հասկցած ըլլալու էք զիս, այսչափը կը բաւէ...

—Բայց, տիկին, քաղաքավար մարդու մը խնդիրքն այսպէս չեն մերժեր...

—Քաղաքավար մարդու մը, ըսաւ մարքիզուհին ցրտօրէն, իրաւունք ունիք...

—Ա՛հ, բարեկամս, սիրելի Պելէնս, ներեցէք քենիիս, կը պաղատիմ։ Իրաւ որ կարծեմ այս պահուս խելքը գլուխը չէ...

—Պարոն տը Սիլվրէյ, յարեց տիկին տը Ֆավրէյ, խնդրեմ ետ կեցէք ձեր պաշտպանութենէն... Պ. դուքսն ու ես բնաւ պէտք չունինք միջնորդի, որքան ալ պատուաւոր ըլլայ։

Շեշտեց այս բառը, որ սարսռացուց պառոնը։

Պելէն ևս ոտքի ելած էր։

—Տիկին, յարեց, ընդունեցէք որ իրաւունք ունիմ բացատրութիւն պահանջելու այն [illegible] մասին որք կը ստիպեն ձեզ այսպէս ճամբել զիս... բայց միտք չունիմ ձեզ դիմելու։

—Ուրեմն որո՞ւ, խնդրեմ ըսէք։

—Պ. տը Ֆավրէյ մարքիզին...

—Բացատրութի՞ւն պիտի ուզէք ծերունիէ մը։

Պելէն քայլ մը յառաջացաւ դէպ ի Մարքիզուհին։

—Ոչ, տիկին, այնչափ յիմար չեմ։ Պ. տը Ֆավրէյին պիտի երթամ... և գիտէ՞ք ինչ պիտի ըսեմ իրեն։

—Ձեր շեշտը շատ սպառնական կերեւայ ինծի, պարոն դուքս... մի՛ մոռնաք թէ իմ տունս էք հոս, ապա թէ ոչ պիտի ստիպուիմ յիշեցունել զայն ձեզի։

—Օ՛հ, ես բան մը չեմ մոռնար, տիկին, և հիմակ պիտի ապացուցանեմ... Այո, Պ. տը Ֆավրէյին պիտի երթամ։

Ձայնը մեղմեց եւ, ակռաները սեղմելով, ըսաւ.

—Եւ պիտի ըսեմ իրեն թէ տիկին տը Ֆավրէյ Մարքիզուհին, որ այնքան կը յոխորտայ, ամօթ ու անպատուութիւն բերած է իր ամուսնին տունը։

Մարքիզուհին անդրդուելի մնաց։

—Մտիկ կ՚ընեմ, պարոն դուքս։

—Ա՛հ, կուզէք որ մինչեւ ծայրն երթա՞մ։ Լաւ ուրեմն, տիկին, գիտեմ թէ ասկէ քսան տարի առաջ մանկամարդ աղջիկ մը կը պահուըտէր Օլիուլի կիրճերուն մէջ, և թէ հոն ապօրէն զաւակ մը կը ծնէր։ Գիտեմ թէ այդ տղան գաղտնապէս անհետ եղած է՝ սպաննուելով այն աղջկան ձեռքով որ իր հօր վստահութիւնը մատնած էր։ Այս պիտի ըսեմ Պ. տը Ֆավրէյ մարքիզին։

Տիկին տը Ֆավրէյ մեռեալի մը պէս տժգոյն էր։

Բայց առանց սարսռալու, առանց դողդղալու, ձեռքը զանգակին տարաւ և հնչեցուց։

(Շարունակելի)

ի՞նչ ընթացք պիտի բռնէր քաղաքային ամուսնութեան խնդրոյն վրայ։ Այս օրերս մեծ ժողով մ'ըրաւ նոյն կուսակցութիւնն, և ի նպաստ և ընդդէմ շատ մը բաներ գրուեցան։ Մերոնի Լուի Հօրվաթ, Տէակի հին կուսակցութենէն, յայտարարեց թէ ի նպաստ նախարարական ծրագրին պիտի քուէարկէ։ Իսկ բողոքական հովիւ երեսփոխան Պ. Գովաչ ի դիմաց բողոքական հասարակութեան մերժեց այն ծրագիր։ Ի վերջոյ խօսք առաւ կուսակցապետ կոմս Աբոնեի, «փայլուն ատենաբանն», անուանի մաճառ ազնուականն որ միանգամայն հմուտ քաղաքագէտ մ'է, և բացարձակ հերքեց նախարարական ծրագիրն, «որովհետև ժողովրդեան մէջ բարոյականութեան հիմունքը կրնայ խախտել։ Կը յօժարիմ կրօնային ազատութեան ի նպաստ քուէարկելու, և ճանչելու հրէական կրօնն իբրև Հունգարիոյ մէջ պաշտօնապէս ճանչուած կրօն մը։ Կը հաւանիմ նաև որ ամուսնութեանց քաղաքական արձանագրութիւնն աշխարհական պաշտօնէից ձեռօք կատարի, փոխանակ եկեղեցականաց ձեռօք արձանագրուելու, ինչպէս կ'ըլլար մինչև հիմա։ Բայց չեմ ընդունիր որ քաղաքային ամուսնութիւնը պարտաւորիչ ըլլայ։ Այդպիսի փոփոխում մը Հունգարիոյ մէջ բարոյական, գանձային և վարչական տեսակէտով պատրաստուած չէ։ Փոյթ չէ որ այս խնդրոյ մէջ բռնած ընթացքս ոմանց քով վայելած ժողովրդականութեանս դպչի։ Ժողովրդականութիւնը սիրայօժար կը զոհեմ՝ մօրեբեալ հանրային կարծիքն ուղղելու համար, զի այս կերպիւ երկրին ճշմարիտ շահուն ծառայել կը կարծեմ։» Աբոնեի կոմսի խօսքերը ծափերով ընդունուեցան։ Որովհետև ի նպաստ և ընդդէմ խօսողները գրեթէ հաւասար թուով էին, երեք ժամու վիճաբանութենէ ետքն որոշուեցաւ որ ամեն երեսփոխան ազատ ըլլայ իւր խղճին համեմատ քուէարկելու։ Մինչև ցարդ այս քաղաքային ամուսնութեան խնդրոյն պատճառաւ նախարարական կուսակցութենէն բաժնուող երեսփոխանաց թիւն 37ի բարձրացեր է։

Ի ՍԵՒԱՍՏԱՓՈԼ, անգլ. դեր-հիւպատոս Պ. Մըրէյի մանկամարդ կինն անցեալ օր ինքզինք կախեց իւր տան մէջ։ Ինքնասպանութեան շարժառիթն իմացնելու համար թուղթ չէ ձգած։ Մոսկուայի ռուս վաճառականի մը դուստրն էր, երկու տարի առաջ ամուսնացած էր, և զաւակի մը մայր։

ՌՈՒՍ ԲԱՐԵՐԱՐ ՄԸ.—Սիմֆերոբոլէ կը ծանուցուի թէ անուանի զօրապետ Մալցեվ, որ այս օրերս մեռաւ, Ղրիմու մէջ անհագին տարածութեամբ այգիներ կտակած է ժողովրդական նախակրթութեան գործին։ Այն այգիներ ծախուելով, առնուազն 30 հազար ոսկւոյ գումար մը պիտի գործածուի նախակրթարաններ բանալու, որոց մէջ թէ՛ ուսմունք և թէ արհեստ պիտի աւանդուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ.— Փարիզէ գրեր. 11 թուով կը հեռագրուի թէ հեռագրական նոր կանոնագիրք մը հրատարակուած է, որով նշանակուած է թէ 35 լեզուներով կրնան խմբագրուիլ հեռագիրք, և հեռագրական պաշտօնեայք պարտաւոր են այս լեզուաց ո և իցէ մէկով գրուած հեռագիրն ընդունելու։ Եւրոպեան լեզուաց մէջ են՝ ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, պոհեմերէն (չեհերէն), պուլկարերէն, խրուաթերէն, դանիերէն, սպաներէն, ֆլեմենկերէն, յունարէն, հոլանտերէն, մաճառերէն, իլլիերէն, իտալերէն, լատիներէն, նորվեկերէն, փոքր-ռուսերէն, բուն ռուսերէն, լեհերէն, փորթուկեզերէն, ռումաներէն, ռութեներէն, սերպերէն, սլովաքերէն, սլովէներէն, և շուէտերէն։ Ասիական լեզուաց մէջ, արաբերէն, օսմաներէն, պարսկերէն, հայերէն, եբրայեցերէն, ճափոներէն, մալայերէն։ Նրցանիկ պէտք է համարել այն հեռագրական պաշտօնեայն որ կարող ըլլայ ներկայացուած հեռագիր մը մերժել, առարկելով թէ այս 35 լեզուաց ոչ մէկուն կը պատկանի։ Չիներէնը, վրացերէնն, Հնդկաստանի լեզուք և այլք բացումն այս ընդունուած լեզուներու շարքին մէջ չկան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ազգ. Հիւանդանոցի վերակազմեալ Հոգաբարձութիւնն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ երէկուան համար հրաւիրուած էր ի նիստ գումարուիլ Հոգաբարձութեան գրասենեկին մէջ։

Նորընտիր անդամներէ միայն Տօքթ. Թորգոմեան էֆէնտի ներկայ գտնուած ըլլալով, որոշուեցաւ որ Հոգաբարձութիւնը իւր կողմէ եւս հրաւիրէ նորընտիր անդամներն ի նիստ գումարուելու յառաջիկայ ուրբաթ օր։

Փարիզի Հայոց Մատրան հոգաբարձութիւնը ծանուցանելով ի Պատրիարքարան թէ տեղւոյն հոգևոր հովիւ Տ. Սահակ քահանայ Խմիւեճեան պաշտօնէ դադրած է, խնդրած է անոր տեղ ուրիշ եկեղեցական մը ղրկել։

Ս. Էջմիածնայ ագարակի կառավարիչ Տ. Վարդան վարդապետը Հայրապետական հրամանաւ Սանահին վանքը գացեր է այն տեղ գիշերօթիկ վարժարան բանալու։

Խորին ցաւով կ'իմանանք այս առաւօտ Տիկին Արաքսի Կիւլպէնկեանի վաղաժամ մահը։ Ողբացեալ Յովհաննէս Կիւլպէնկեանի այրին, որ արդէն անկողնոյ կը ծառայէր իր տարաբաղդ ամուսնոյն մահուան ատեն, այսպէս շատ կը հետևի անոր ի գերեզման։

Տիկին Կիւլպէնկեան հայ գեղեցիկ սեռի ամենէն փայլուն տիպարներէն էր իր բնական ձիրքերովն ու ստացած կրթութիւնովը, և ամենուրեք յարգանք ու համակրանք կը սփռէր իր շուրջը։ Իր մահը խորին վիշտով կը պատէ բոլոր անոնք որ ճանչցած էին այդ մանկամարդ տիկնոջ ազնիւ յատկութիւնները։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղն առաւօտ, Գատըգիւղի եկեղեցւոյն մէջ, ինչպէս կ'երևի ի ստորև հրատարակուած մահազդէն։

Սերովբէ Վահան Կիւլպէնկեան, Տիկին Վահան էֆէնտի, Տէր և Տիկին Գաբրիէլ Սեբիլճեան, Տէր և Տիկին Առաքէլ պէյ Տատեան, Տէր և Տիկին Պասաբէկ Կիւլպէնկեան, Տեարք Նիկողայոս Կիւլլապի և Յարութիւն Կիւլպէնկեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Թիւրապեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Կիւլպէնկեան, Տէր և Տիկին Տիւսապ փաշա, Տէր և Տիկին Մելքոն խան, Տէր և Տիկին Սիւձարա, Տէր և Տիկին Շէֆքէր պէյ, Տիկին Նեկտար Սավալան խան, իւրեանց ազգականք և պարագայք ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն թէ

ԱԶՆ. ՏԻԿԻՆ ԱՅՐԻ ԱՐԱՔՍԻԱ Յ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

հանգաւ ի Տէր, ի սուգ անմխիթար համակելով իւր համայն գերդաստանն։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը՝ կիրակէ՝ ի ժամ 5, հանգուցելոյն մարմինն իւր տունէն փոխադրուելով ի Ս. Թադէոս եկեղեցի, պիտի ամփոփուի յԱզգային Հիւանդանոց։

5/17 փետրուար 1894
Գատըգիւղ Մոտա

Ն. — Մասնաւոր շոգենաւ մը ժամը 4 ուկէսին պիտի մեկնի կամուրջէն ի Մոտա։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց փառաւոր հանդիսիւ և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին աւստրիական դեսպանն ու երկրորդ թարգմանը, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը, Պուլկարաց Գեր. Էկզարքը, պարսկական դեսպանատան առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, շուէտական հիւպատոսը, Յունաստանի երեսփոխանական ժողովոյ անդամներէն Պ. Պ. Մայսր ու Զաբրիֆի, Ակիւտար-Գատըգէօյի ջուրի ընկերութեան տնօրէնն ու կինը, օսմ. հանրային պարտուց տնօրէնը, Բոլէնէլ Բուէսսէյ լրագրոյ տնօրէնն և քանի մը չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ աւստրիական դեսպան Պառոն ֆօն Գալիչէ պատիւ ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Ձեկուցում). Փետրուար 3ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչև փետրուար 4ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երկու դէպքեր պատահած են։ Առաջուան բռնուածներէն հինգը ապաքինած են և երկուքը մեռած։ Ահաւասիկ մանրամասնութիւնները.

Գասըմ Փաշա՝ մէկ։ Տէմիրթօբլի Կալֆալ (խոհարար)։

Բերա, Թագսիմ՝ մէկ։ Նիքօլի Եֆթիմ (միջնորդ)։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Զինուորական վարժարանէն՝ մէկ։ Վէլի (գեղարանի գործաւոր)։

Թնդանօթաձիգ զօրագունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

ՍՈՒՐԲԷՑԻ ՀԻՄՆԱՅՈՒՆ.— Յառաջիկայ չորեքշաբթի, Շապան 15, պիտի կատարուի Սուրբէի Հիմնայոյնի հանդէսը։ Եվգաֆի նախարար Վահիտ Գալիպ փաշա՝ ի ներկայութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներու՝ Նախրկ Թագ օր սկսեալ Սուրբէ Էմինի Հաճի Արիֆ պէյի յանձնել նուիրական կարասիներն վերաբերեալ դրամներն եւ գոյքերը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Կարնոյ կուսակալութիւնը հեռագրած է թէ Ալաշկերտի Միրանքի գիւղին մէջ քոլերայէ երկու դէպքեր պատահած են։ Մուշթանի մէջ առաջուան բռնուածներէն երկուքն ապաքինած և նորէն երեք դէպքեր պատահած են։ Սղանի մէջ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Գալիքթան գիւղին մէջ առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

—Առողջապահական ժողովոյ մէկ քանի անդամներէն կազմեալ յանձնաժողովն այսօր ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնն հրահանգ ուղղելով ամեն կողմ, բստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, ծանուցած է թէ անցագիր կամ բարօրու չունեցող անձի մը հետ գտնուող կնոջմէն, կամ քան տարեկանէն վար եղող զաւակէն և անոնցմէ՝ որք, բստ օրինի, իբրև իրեն ընկերացող կ'արձանագրուին, պէտք չէ առանձինն դրամական տուգանք առնուլ, այլ միայն այն անձէն որ պէտք է անցագիր կամ բարօրու ունենայ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղի անդամներէն Էսատ պէյի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Սէլամսըզ թաղը վերջին անգամ պատահած հրդեհէն այրած տուներու տէրերէն հարիւր հոգի աղքատ և հետևաբար անկարող ըլլալով քարուկիր շինելու, աղերսագիր մը մատուցած են Վեհ. Սուլթանին և խնդրած են արտօնութիւն շնորհել փայտաշէն կառուցանելու համար։ Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճած է բստ այնմ հարկ եղած հրամանը տալ, որ հաղորդուած է Ներքին գործոց նախարարութեան։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄ.—Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր որ մինչև հիմայ օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ հրապարակ հանուած նամակադրոշմներու մէկ հաւաքածոն պատրաստուելով իրեն մատուցուի։ Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութիւնը այդ գործն յանձնած է Մինասեան Մարտիկ էֆէնտիի, որ նոյն հաւաքածոն պատրաստելով յանձնած է վերատեսչութեան՝ մատուցանելու համար յոտս կայսերական գահոյից։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Քօլօպիանօ կոմսը նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօն, գերմանական դեսպան Ռատօլին իշխանն իր կնոջ ու աղջկան հետ, սպանիական դեսպան Տօն Ռաֆայէլ Ֆիկէրա, ամերիկեան դեսպան Պ. Թէրրլ, Մինիր պէյ, Նուրի պէյ, Տաւուտ էֆ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Օհան էֆ. Պալթատըեան, Կէչէր էֆ., և ուրիշ հրաւիրեալներ՝ դեսպանական մարմնէն։

ՊԱՌՈՆ ՆԱԹԱՆԻԷԼ տը Ռօչիլտ որ Լոյտի Թ-ւ-ք- շոգենաւով Իզմիր այցելած էր, անցեալ երեքշաբթի օր մեկներ է, իր ծովային պտոյտը շարունակելու համար։ Մեծահարուստ սեղանաւորը օրական 120 ոսկիի վարձած է այդ շոգենաւը։ Պ. տը Ռօչիլտ Իզմիր գտնուած միջոցին այցելեր է քաղաքին հրէից բարեգործական և կրթական հաստատութիւնները որոնց դրամական առատ նուէրներ տուեր է։ Քաղաքին շրջակայքը պտոյտներ կատարելով, շատ մը գեղատեսիլ վայրերու և գիւղերու լուսանկարներն հաներ է ինք անձամբ։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ մայրաքաղաքիս սերպիական նախկին դեսպան Պ. Նովագովիչ վերստին նոյն պաշտօնով Կ. Պոլիս պիտի ղրկուի՝ գնդապետ Վէլիմիրովիչի տեղ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ հինգշաբթի գիշեր արտասովոր գումարում մը ունեցաւ իր հաստատման 39րդ տարեդարձին առթիւ։ Նախագահ Զամպաքօ փաշայի առաջարկութեամբ՝ կայս. Բժշկական ընկերութեան պատւոյ անդամ ընտրուեցան Մեծ-Եպարքոս Ճէվատ փաշա, և հետևեալ բժիշկները՝ բրոֆեսոր Պուշար՝ Բարիզէն, Բաչլիթին՝ Բելգրատէն, Անակնօսմաքիս՝ Աթէնքէն, Պաչելլի Հռոմէն և Կէրար՝ Պերլինէն։

Ժողովը, լսելէ ետք իր տարեկան աշխատութեանց տեղեկագիրը, դիւանի ընտրութեան ձեռնարկեց որ հետևեալ կերպով կազմուեցաւ.

Նախագահ՝ Զամպաքօ փաշա, փոխնախագահ՝ Տօքթ. Սիօթիս և Ֆայիք փաշա, ընդհ. քարտուղար՝ Տօքթ. Բարտօ, գանձապետ՝ Ֆայիք փաշա։ Նոյնպէս ժողովոյ դիւանադպիր ընտրուեցան Տօքթ. Զարդարեան և Տօքթ. Աբէսթօրիտէս և գրադարանապետ՝ Տօքթ. Սուլթաքիս։

Ն. ԱՐՔՈՒՍԱԿԱՆ շրջաբերական մը ուղղուած է Նախարարական պաշտօնատանց և նահանգային իշխանութեանց, պատուիրելով որ մասնաւոր գործարաններէ եկած օտար ապրանքներու համար նուագուրդի չը գիտնն, այլ ուղղակի այդ գործարաններուն զինեն, անոնց սակագիններուն համաձայն։

ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ ընտրութեան յանձնաժողովոյ պարտականութիւնները գծող կանոնագիրը կը տրամադրէ որ գիւղախումբերու միւտիրութեան համար Սուլթանիյէի և կեդրոնին ու նահանգաց երկրորդական վարժարաններէն վկայական ստացող շրջանաւարտներն ընտրուին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ մեծ մասամբ այդ պաշտօնին համար բացէն մարդեր կ'ընտրուին, որոց մէջ կատարելապէս կարդալ գրել չգիտցողներ կան և նկատելով որ այդ պարագան սրտաբեկութիւն կը պատճառէ նոյն վարժարանաց շրջանաւարտներուն, հրահանգ ուղղելով ամեն կողմ՝ ծանուցած է ուշադրութեամբ գործադրել նոյն կանոնագրոյ տրամադրութիւնները։

ՍԹԵՖԱՆՈՎԻՉԻ ԿՏԱԿԸ.— Հանգուցեալ Պ. Սթեֆանովիչի կտակը վերջերս բացուեր է Լոնտոնի մէջ։ Հանգուցեալը կը թողու 663,159 անգլ. ոսկի 10 շիլին և 10 բէնս։ Կտակին տրամադրութեանց համաձայն, որք 1892 օգոստոս 5/17 թուականը կը կրեն, 3000 անգլ. ոսկի կտակած է իր կտակակատարներուն, Պ. Պ. Բ. Սրժանիդի, Մ. Մավրոկորտատօ և Ճ. Պէնաքի, 3000 ոսկի ալ տիկին Առժանիդի, Ֆ. Մավրոկորտատօի և Կ. Մավրոկորտատօի։ Ընտանեկան գոհարեղէնները և Աթէնքի մէջ ունեցած ապարանքը կը թողու իր քեռաղջկան, օրիորդ Էլէնայի. Իբրահիմ ամարանոցը, ամբողջովին կահաւորուած, իր Էլբիեն Շլիզցի քեռորդին։ Փարիզի մէջ վերջերս կառուցուած յոյն եկեղեցին կը յանձնէ Փարիզի հելլէն դաղթականութեան երևելիներէն կազմուած յանձնախմբի մը։ Հարստութեան մէկ քառորդը կը թողու իր Էլբիեն քեռորդւոյն, երկու տասներկերորդը իր Ժան եղբօր երեք տասներկերորդը իր Բօլ եղբօր։ Մէկ տասներկերորդը պանքան պիտի դրուի՝ իր Էլբիեն և Էլէնա քեռորդիներուն զաւակաց համար։ Եթէ ժառանգորդներէն մէկը մեռնի, իրեն ինկած գումարը պիտի բաժնուի Կ. Պոլսոյ, Աթէնքի և Քիոսի զանազան բարեսիրական հաստատութեանց։

ՐԷԺԻՊ Այտըն շոգենաւը Քալիմնօզէն մեկնող փոքր նաւ մը բռներ է, ուր 1500 օխա փախստեայ ծխախոտ կը գտնուէր։ Նաւապետն ինչպէս նաև ծխախոտի տէրը Գուչ Ասար մէջ դատուելով վեց հարիւր ոսկւոյ տուգանաց դատապարտուեր են։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Մալթէբէի հիւանդանոցին շրջակայքը գետին մը փորուած պահուն քանդակեալ քարեր, արձանի գլուխներ և այլն գտնուեր են։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Րումելիէն և Ներսերէն անցեալ յունուար ամսուն մէջ ի Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա բերուած են 2017 ոչխարներ, կովեր և այլն, որոց բոլորին ալ տարափոխիկ հիւանդութենէ զերծ ըլլալն հաստատուած է։

ԳՈՒԼԷԼԻԻ երկրորդական զինուորական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք աւարտած են։ Երկու հարիւր քառասունը եօթ աշակերտք զինուորական բարձրագոյն վարժարանը փոխադրուած են։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ կը գրեն թէ ընկերութիւն մը կազմուած է ամեն ծառայութեան յարմարող ձիեր հասցնելու համար։ Այս ընկերութիւն ձեռնհաս իշխանութենէն պիտի դիմէ մենաշնորհ ստանալու։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ մէջ երեք տեղեր հաստատուած պահեստական գործիներէ իւրաքանչիւրին համար ջրհանկեր զօրագունդէն սպայ մը ու տասը զինուոր յատկացուած են, ինչպէս նաև գերպորտ մը։

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ Թոշակի վարչական ժողովն իւր վերջին նիստին մէջ ամսաթոշակներ որոշած է մէկ քանի պաշտօնէից և որբերու ու այրիներու։ Պատրաստուած տեղեկագիրը մատուցուած է Բ. Դրան։

ԹՈՒԶԼԱՅԷՆ կը գրեն թէ յունուար 27էն մինչև փետրուար 2 տեղւոյն մաքրանոցը ժամանած են 12 շոգենաւեր ու 90 առագաստանաւեր՝ 879 ուղևորներով և 595 նաւաստիներով։ Ցամաքի ճամբով ալ 1396 ուղևորներ։ Ասոնց ամենուն ալ առողջական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով ապահովական գործողութիւնք կատարուելէ յետոյ ազատ անցագիր ստացած են։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ մէջ անցեալ երկուշաբթի օր երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, սակայն արկած չէ պատահեր։

ԶԲՕՍԱՆԱՒ.—Երէկ, Նարլըէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Զէնէս անուն զբօսանաւ մը՝ 35 տակառաչափ տարողութեամբ՝ որ Իտալացի Պօզդարի կոմսին սեփականութիւնն է։

ՔՈՐՔՈՆՏԻԱՆ այս գիշեր, փոխանակ պարահանդէսի, իր սովորական ներայացումները պիտի տայ։ Օբէռէթի փոքրիկ խումբը պիտի ներկայացնէ երեք արարուածով վօտվիլ մը։ Վաղը, կիրակի, ցերեկեայ ներկայացում։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ

Հալէպի մեր ներկայացուցիչ թղթակիցներէ մէկուն Րումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսերէն հինգը գողութեան մը հետևանօք կորսուած ըլլալով, կը խնդրուի ամեն անոնցմէ, որոց ձեռքն անցնին դիպուածաւ, հաճին տեղեկութիւն տալ մեզ ի Պոլիս, Պաղչէ-Գափու, Եօրկիատի խան, թիւ 1 սենեակը։ Ահաւասիկ կորսուած պարտատոմսերուն թիւերը.

215,616
948,002
973,201
1,198,640
1,398,915

ՍԱՐԳԻՍ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ ԵԿԱՒԵԱՆ

1—6

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Պոլսոյ Առևտրական Սենեկին մէջ Ղալաթիա, Վօյվօտա Ճատտէսի, Լօբանտօ խան՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օր 8 փետրուար ժամ 4ու կէսին ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի, Նոյն Սենեկի կանոնագրոյ տրամադրութեանց համաձայն ընտրողական ժողով մը ընելու համար, որ Սենեկին բստ կանոնագրոյ փոփոխելի անդամոց տեղ նոր ընտրութիւն պիտի կատարէ։ Հետևաբար կը ծանուցուի որ Նոյն Սենեկին մէջ արձանագրեալ վաճառականք և սեղանաւորք հաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրին ու ժամուն։

Ծ.— Սենեկին մէջ արձանագրեալ ընկերութեան մը անդամները քանի հոգի է ալ բաղկացեալ ըլլան, անդամոց իւրաքանչիւրը զատ զատ քուէ չկրնար տալ։ Անոնցմէ մին միայն յանուն ընկերութեան քուէ տալու իրաւունք ունի։

975 1—2

Ա Զ Դ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին և գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաև ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու Եւրոպացի երևելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նիւթերէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երևելի գիտունք ներմուծած են հնտամատային հիւանդանոցներու մէջ և իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին հանդիմամարտութիւնն և անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիքը առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին զերծիրոյութեանը, իր գիտական անթերադատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաև իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառաւ։

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա ուր ստացած է ոսկի շքադրամներ տիեզերական ցուցահանդէսներուն մէջ, յաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգև մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցած են նոյն պատուո նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծիքներու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՔԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքջիտամի խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԳԱՀԻՐԷ, 16 փետր. — Զոհրապ փաշա պատերազմական նախարարութեան խորհրդական անուանեցաւ, Մահիր փաշային տեղ։

ԹԱՆԺԷ.—Մարէշալ Մարդինէզ Գամբոս նոր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Մարոքի նախարարապետին հետ, որ մերժեց Սպանիոյ պահանջումը թէ Մարոքի կարգ մը մաքսատունք Սպանիոյ հսկողութեան տակ դրուին՝ իբրև երաշխաւորութիւն պատերազմական տուգանքին հատուցման։ Նախարարապետը վերջնական խօսքն իւր վեհապետին թողուց։

ՓԱՐԻԶ.— Սիէրա Լէոնէի նոր դէպքին պատասխանատուութիւնն Անգլիացւոց կը վերաբերի։ Ասոնք նախայարձակ եղեր են ֆրանսական հողին վրայ գտնուող գիւղի մը դէմ։

ՔԻԼ.—Պատահմամբ, խողովակ մը պայթեցաւ Պրանտէպուրկ նոր զրահաւորին մէջ։ Շատ մը մեռեալք և վիրաւորեալք։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պ. Կիրս (տակաւին ինքզինք գտած չըլլալով) ի մօտոյ Սան Ռէմօ պիտի երթայ, և երկար ժամանակ պիտի մնայ հոն։

ՎԻԷՆՆԱ.—Կայսրը, կայսրուհիին հետ, Փետ. ի դէպ ի վերջը պիտի երթայ Ռիվիերա, և ժամանակ մը պիտի կենայ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 5 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 %	
3 » Փարիզի »	22	75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26	1
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	26	4 1/2
Կէս օրին	»	26	3 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		—	—
» » ժամ 5ին		—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	58	
»	B. »	36	10
»	C. »	27	30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	—	—
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7	20
Պանք տը Քօնս	» »	3	05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4	10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18	31
Թրամուէյ	» »	575	
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310	
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	107	25
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		39	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 16 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98	72
» » Նոր 3 1/2 %	104	82
Օսմանեան քօնսօլիտ Սէրի Դ.	23	65
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	493	12
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	468	75
Օսմանեան երկաթուղի	107	87
» Րէժիի բաժնեթուղթք	422	50
Պանք Օթօման	605	
Քրէտի Լիօնէ	776	25
Իտալական Ռանթ 5 %	78	42
Եգիպտական միացեալ	517	81
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	190
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	435	62

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Փետրվար

Անգլ. քօնսօլիտէ	99	50
Օսմ. » Սէրի Դ.	23	37
» » » Ա.	57	75
» » » Բ.	36	50
» » » Գ.	24	62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	103	
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	101	
Պանք Օթօման	14	12
Այտընի երկաթուղի	14	
Դասապայի երկաթուղի	13	12
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	102	50
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	—	—
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	104	50
Փելլենական 5 %	28	50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	386

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Փետրվար

Օսմանեան երկաթուղի	96	50
Օսմ. Րէժի	—	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	360
» Փարիզի »	80	90

ՎԻԷՆՆԱ, 16 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125	55
» Փարիզի »	49	77
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	205	50
» երկաթուղի	54	40

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 16 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98	62
Եգիպտական միացեալ	—	—
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	23	72
Օսմ. երկաթուղի	108	
Օսմ. Րէժի	—	—
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	—	—
Բրիօրիթէ Թիւրք	—	—
Պանք Օթօման	605	62

ԹԷՕՏՕՐ ՊԻԼՐՕԹ

ՎԻԷՆՆԱ, 6 Փետրուար

Գերման ազգը իր նշանաւոր զաւակներէն մին, իսկ գիտութիւնը իր մի ամենաարժանաւոր և ամենափայլուն ներկայացուցիչը կորսնցուց երէկ գիշեր։ Թէօտօր Պիլրօթ, աշխարհահամօթ վիրաբոյժը և գիտունը մեռաւ յԱպպազիա ուր գացած էր կազդուրուելու, սրտի կաթուածէ։

Պատմել այս անձի կեանքը որ արտաքոյ կարգի հարուստ անցաւ բեղմնաւոր աշխատութեամբ, որ նուիրուեցաւ տառապող մարդկանց մխիթարութեանը և բժշկութեանը, ուսանելու և ուսուցանելու, իւր յղացած հանրօգուտ գաղափարները իրագործելու, քաջալերելու գեղեցիկը և ազնիւը որոց ջերմ սիրող էր, մի շատ լայն և բազմակողմանի ձեռնարկ կը լինէր, կարօտ երկար աշխատութեան, հետևաբար նաև երկար ժամանակի։ Պիլրօթի մահուան լուրին թարմ տպաւորութեան տակ գրուած այս մի քանի տողերը թող նուիրուին իւր յիշատակին մի հայ բժշկի կողմէ որ չդադրեցաւ խորին յարգանք և սքանչացում տածել դէպի այս մեծ մարդը։

Պիլրօթ հիւսիսային գերմանացի էր և ծնաւ ի Ռիւկէն—մի կղզի Պալթիկեան ծովին մէջ—1829 ապրիլ 26ին, հետևաբար ապրեցաւ մօտաւորապէս 65 տարի։ Իւր հայրը մի բողոքական հովիւ էր, սերած շուէտացի ընտանիքէ որ շատ տարիներ յառաջ եկած հաստատուած էր այդ կղզւի Պեռկէն քաղաքին մէջ։

Պիլրօթ պարտական է իւր առաջին կրթութիւնը իւր հօր որ մտքի և սրտի գեղեցիկ յատկութիւններով օժտուած մի անձ էր։ Իւր տղայ հասակէն առանձին ընդունակութիւն և սէր ցոյց տուաւ երաժշտութեան համար և միայն իւր մօր խորհուրդին և խնդրանաց անսալ տալով, զինքը բոլորովին երաժշտութեան նուիրելու գաղափարը թողուց և աւարտելով գիմնազիական ուսումները, մտաւ Գրայֆսվալդէի համալսարանը պարապելու համար բժշկական ուսումներով։ Այդ ժամանակ բժշկական գիտութիւնը վերածնած էր ի Գերմանիա և բռած նշանաւոր քայլեր դէպ ի յառաջ շնորհիւ Եօհաննէս Միւլլէրի, Ֆրէրիխսի, Շէօնլայնի և ուրիշներու որք կը դասախօսէին Գրայֆսվալդէի, Պերլինի և Կէօտինկէնի համալսարաններուն մէջ։ Պիլրօթ իբրև ուսանող այցելեց հետզհետէ այդ համալսարանները և ծանօթացաւ այդ նշանաւոր անձերու, տանելով իւր հետ խոր տպաւորութիւններ որ իւր մէջ խանդ և գրգիռ արթնցուցին հետևելու այդ վարպետներու շաւղին։ 1853ին, արդէն բժիշկ, կուգայ Պիլրօթ ի Վիեննա լսելու Օպպոլցէրի, Հէբրայի դասերը։ Իւր ի Պերլին վերադարձին, կը լինի Լանգէնբէքի վիրաբուժին օգնականը, կը մնայ այդ պաշտօնի մէջ անընդհատ 6 տարիներ և այս միջոցի մէջ կը գործէ ոչ միայն իբրեւ բժիշկ, այլ նաեւ կը հիմնէ իւր համբաւը իբրեւ գիտուն, վիրաբուժութեան մէջ դարագլուխ կազմող հրատարակութիւններու մի երկար շարքով: 1859ին, երեսուն տարեկան հասակին մէջ կը կոչուի Ցիւրիխի համալսարանը իբրեւ բրոֆէսօր վիրաբուժութեան: Այս քաղաքի մէջ կը ծանօթանայ և մտերմութեամբ կը կապուի Ռիհարդ Վակնէրի հետ:

1865ին, բրոֆէսօր Շուհի մահուամբը թափուր մնացած էր Վիէննաի վիրաբուժական ամպիոնը: Բրոֆէսօրներու ժողովը միահաղոյն կ'որոշէ կոչել Պիլրօթ իբրեւ Շուհի ամենայարմար յաջորդը: Պիլրօթ կ'ընդունի այդ հրաւէրը, կուգայ ի Վիէննա և կը մնայ հոն մինչեւ իւր կեանքի վախճանը:

* * *

Երբ տասը տարի առաջ եկայ ի Վիէննա և արձանագրուեցայ իբրեւ բժշկութեան ուսանող համալսարանին մէջ, Պիլրօթ արդէն հասած էր պատւոյ և փառքի գագաթնակէտը: Անխտիր ամեն մարդ խորին համակրութեամբ, ամենաանկեղծ սիրով կը խօսէր իւր վրայ: Այս սէրը, անոնց համար որ Պիլրօթի հետ մօտէն ծանօթ էին կամ արժանացած իւր բարեկամութեան, ինչպէս ուսանողներն և աշակերտները, պաշտումի հանգամանքն առած էր: Բրոֆէսօրներու ամենէն ժողովրդականն էր և այս բանին նպաստած էին իւր վիրաբուժական յանդուգն և յաջողութեամբ պսակուած գործողութիւններն այնպիսի դէպքերու մէջ ուր հիւանդին կեանքն իբրեւ կորսուած նկատուած էր: Կիները մանաւանդ որք առհասարակ դատելու նուազ ընդունակ են քան այր մարդերն և նուազ հակամէտ երեւոյթներու բուն պատճառները փնտռելու և գտնելու, կը կարծէին տեսնել յանձին Պիլրօթի մի գերմարդկային էակ, մտքի և ձեռքի արտասովոր կարողութիւնով և ճարտարութեամբ օժտուած: Իմ գալէս մի տարի առաջ, 1882ին, մի անման ցոյց տեղի ունեցած էր ի պատիւ Պիլրօթի: Իւր վարպետը, բրոֆ. Լանգէնբէք, խոր ծերութեան մէջ քաշուած լինելով Պէրլինի վիրաբուժական ամպիոնէն, Պիլրօթ հրաւիրուած էր իբրեւ նորա յաջորդը: Պիլրօթ անսալով Վիէննաի համալսարանին թախանձանացը, մերժեց Պէրլինէ եկած հրաւէրը և մնաց ի Վիէննա: Բժշկութեան ուսանողները մի ահագին թափօր կազմեցին և ջահ ի ձեռին անցան քաղաքէն և գնացին կանգ առնուլ Պիլրօթի բնակարանին առջեւ: Երգելով և կեցցէներով յայտնեցին իւրեանց ուրախութիւնն և շնորհակալութիւնն որ Պիլրօթ, իւրեանց սիրելի ուսուցիչը, չմեկնեցաւ Վիէննայէ: Այս ցոյցը այնքան խոր տպաւորութիւն թողած էր Վիէննայի ժողովրդին վրայ, որ դեռ մի տարի վերջը ամենուն խօսակցութեան առարկան էր և այսօր շատեր անշուշտ նորէն պիտի յիշեն զայն:

Երբ արձանագրութիւնս կատարուած էր և ալ կարող էի զբաղիլ իմ ուսումներով, գնացի մի օր Պիլրօթի լսարանը տեսնելու համար զինքը: Ցիրաւի մի գեղեցիկ և պատկառելի ծերունի էր, միջին հասակով, բարեկազմ և թիկնաւէտ, արդէն սպիտակացած երկայն մօրուքով և մազերով որք պէտք է երբեմն սեւ-գոյն եղած լինէին: Առանձին ուշադրութիւնս գրաւեց իւր լուրջ և հանդարտ կերպարանքը: Ի հարկէ, տարիներու ընթացքին մէջ աւելի մօտէն ծանօթանալով իւր անձի հետ, այն ժամանակի այս անկատար պատկերը ամբողջացուցի: Իւր աչքերը մեծ և կապոյտ էին, հանդարտ և երազող նայուածքով: Ճակատը լայն և բարձր. խոկ ամբողջ դէմքը մի շատ համակրելի և ազնուական արտայայտութիւն ունէր: Իւր ամբողջ անձի մէջ մի պատկառելի վեհութիւն և բարութիւն կար, և չէր կարելի երբէք բաժնուիլ առանց միասին տանելու սա տպաւորութիւնը, թէ նա մի արտասովոր անձնաւորութիւն է:

ԴՈԿՏՕՐ Վ. Մ.

(Մնացեալը [illegible])

ՏԻԿԻՆ ՏԸ ԼԱ ԺՕՆՔԻԷՐ

Երբ մարդ, յետ բազմաւոր կենաց, հասնի մահուան դուռը, մխիթարանօք կը նկատէ անցեալը ու անվիշտ կ'արձակէ հոգին: Բայց երբ ի միջօրէ կենցաղի՝ տեսնէ անողոք մահուան գալուստը, կինայ կը խնդրէ փախել. ի լրումն բազում ըղձից եւ պարտուց, ակամայ կը բաժնուի յաշխարհէ ու խոր վշտի մէջ կը թողու իրեններները: Այսպէս ալ եղաւ մահը Տիկին Հանրիէթ Մարի-Ժօզէֆին տը Լա Ժօնքիէրի, կին Պ. տը Լա Ժօնքիէրի, նախկին դասատու Կեդրոնական վարժարանի եւ այժմ խմբագիր Մօնիթէօր Օրիանթալ լրագրոյ: Այդ բարի կինը, այդ անզուգական մայրը թողեցին երէկ: Չորս անմեղ մանուկներ կ'ողբան այժմ իրենց սիրելի մայրիկը: Լա Ժօնքիէր բարեկամիս կսկիծը սաստիկ է, անկարելի է մխիթարել զինքը: Ազգականաց և բարեկամաց համակրական արտայայտութիւնք չեն կարող սփոփել զինքը, թէպէտ այս արտայայտութիւնք գոհունակութիւն հայթայթեցին անոր ազգականաց և բարեկամաց: Բազում պսակներ ծաղկանց ղրկուեր էին, յորս յիշատակութեան արժանի է Մանզումէի լրագրոյ տնօրէն Պ. Հանլըի նուիրածը, իբր ցոյց մեծարանաց առ Պ. Լա Ժօնքիէր որ երբեմն փառաւորեր էր այդ լրագիրն իւր հզօր գրչաւ: Երբ դագաղակիր կառքը հասաւ Բանկալթիի Սէնթ-Էսբրի եկեղեցին, ուր գումարուած էին քաղաքիս ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիք և օտարք, Ֆրերներու դպրոցին նուագածու աշակերտք նուագեցին մեռելոյ տխրազդեցիկ քայլերգը: Հոգեհանգստեան պաշտօնէն յետոյ, նոյն խումբը վերստին նուագեց այդ երգը մինչեւ որ դագաղը զետեղուեցաւ կառքին մէջ, և յուղարկաւորներէն շատեր հետեւեցան մինչեւ ի գերեզման լատինաց: Ներկայից մէջ կը տեսնէինք զօրավար Վէֆիք փաշա, Թուսիմ [illegible] փաշա, Պ. Կազէ ընդհանուր հիւպատոս Ֆրանսայի, ֆրանսական դեսպանատան և հիւպատոսարանին պաշտօնեայներ, հրապարակագիրք, խմբագիրք, օսմանեան պաշտօնեայք, ևն:

Դագաղը զետեղուեցաւ գերեզմանատան մատրան մէջ ու հէք Լա Ժօնքիէր մնաց առանձին չորս որբ մանուկներով:

Յ. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԶԱՄԲԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Ցուրտ ձմեռ գիշեր մը. հովը կը սուլէր փոթորկալից եւ ձիւնի ոլորտապտոյտ յորձանքներ կը հանէր դուրսը: Կրակարանին մօտ, ուր հաւաքուած էինք բարեկամի մը տունը, կը զգայինք այն հեշտութիւնը զոր կուտայ, հակադարձաբար, ծովագրի մը զովութիւնը ամրան տապերուն: Օդին՝ այդ գաղջ սրահի մթնոլորտին մէջ, մեզի մոռցնել տուած էր ստուգիւ ցուրտը ու այն դժբաղդութիւնները զոր առաջ կը բերէ դեկտեմբերի խստաշունչ քամին փողոցին մէջ: Ընթրիքի զանգակը դեռ չէր հնչած, երբ փողոցի դուռը զարնուեցաւ. մենք, վերը, մեր խօսակցութիւններով զբաղած՝ ուշադրութիւն չէինք դարձուցած. բայց վարը պզտիկ աղմուկ մը բրթաւ, այն շշուկներէն մէկը, որ՝ որչափ ալ թեթեւ՝ ընտանեկան յարկերուն տակ կը մտնէ իբրանցում մը: Տան տիրուհին հետեւելով, մէկիկ մէկիկ վար իջանք ամենքս ալ. և կարծէք որ պահ մը հեռանայինք մեր տաքուկ անկիւններէն:

Քանի մը լակոտներ, որոնք այն մութ ժամուն ձիւնագնտակ կը խաղային, դուռը ափ էին առեր. պղնձեայ ուանակէն զամբիւղ մը կախուած կար. հին, պատառուն փաթթի կտոր մը, մաշած պարանով մը՝ ամեն վայրկեան խզուելու վտանգին տակ, որուն խորէն, թեթեւ, պակուցիչ ճիչ մը կ'ելլէր, հազիւ լսելի. մէջը տղեկ մը կար:

Վայրկեանի մը գործ եղաւ զամբիւղը ներս առնելը. ու շատ չանցած, այն արագութեամբ որով լուրերը կը տարածուին թաղերուն մէջ, հետաքրքիր դրացուհիներ հաւաքուած էին արդէն. դողահար մատներով բացինք զամբիւղը. տղեկը քուրջերու մէջ պլլուած էր և կաս կապոյտ երեսը միայն բաց կը մնար, մանրանկար ու հին գդակի մը տակ. իւր մանրիկ կիսաբաց աչքերը տարտամօրէն կը յառէր այն խուռն ու օտար նայուածքներուն վրայ որոնք կ'ողղուէին իրեն. ամենքս զգածուած՝ բայց ամենքս ալ շուարած էինք. ոչ մէկը խելք կ'ընէր մինչեւ իսկ սենեակ հանել փոքրիկ այցելուն. կարծիքներ կը յայտնուէին ամեն բերնէ. տղաքները, որ իմաց տուած էին, փողոց նետուեցան հետք մը փնտռելու համար թէ ո՞վ կախած կրնար ըլլալ զամբիւղը. կին մը կը պատմէր թէ բալթոյին օձիքները դարձուցած մարդ մը տեսած էր որ կը հեռանար գաղտագողի քայլերով. ուրիշ մը կ'ըսէր թէ կնոջ ձայն առած էր. ու մանկիկը, այս ամենուն մէջտեղ, կը սառէր իր խանձարուրին մէջ:

Աղջիկ մը իր գիրկերուն մէջ առաւ զայն, կուրծքին վրայ, իր շունչովը տաքցնելու համար. միեւնոյն ատեն, զամբիւղին տակէն թուղթ մը երեւան կ'ելլէր. գաղտնիքը հոն էր. պառաւ մը, այս յայտնութենէն շլացած, իր սկրտուտ մատները զամբիւղին խորը կարկառեց «գանձ» գտնելու սին յուսով. սոսնկ վայրկեաններու մէջ ամեն մարդ իր տկար կողմը կը յայտնէ: Երբ պառաւը, գժգոհ դէմքով կը հեռանար, մենք ճրագի մը մօտ կը հաւաքուէինք թուղթը կարդալու համար. յոյն դրացի մը այդ ռամիկ գրուածքը թարգմանեց բաւական դժուարութիւնով.

«Հարազատ զաւակ մըն է. բայց չքաւորութիւնը հարկադրած է իր ծնողքը բարեսէրներու հոգածութեան յանձնել զայն. գթացէ՛ք այս աղքատ տղուն վրայ: Մկրտուած չէ»:

Ո՛րը քմծիծաղով և ո՛րը հեգնոտ վարանումով մը լսեցին այս բառերը. ժամը կը յառաջանար ու հարկ էր որոշում մը տալ. ո՞վ պիտի հիւրընկալէր այդ լքուած մանուկն այն գիշեր. դրացիներէն աղքատ կին մը, որ հինգ զաւկի տէր էր արդէն, շալկեց զամբիւղը ու ձիւնին մէջէն դանդաչելով, իր տունը տարաւ զայն. այն գիշերը պիտի խնամէր ու կաթ տար:

* * *

Յաջորդ չաբթուն հետաքրքիր եղայ գիտնալու թէ ի՞նչ եղած էր խեղճ պզտիկին ճակատագիրը: Զայն հիւրընկալող կինը առաւօտուն ծերուկ յոյն տէրտէր մը նշմարելով, կանչած էր զայն ու գործը հասկցուցած. քահանան պատասխանած էր թէ հարկ էր եկեղեցին դիմել. այն օրը ամբողջ հետաքրքիրներ լեցուած էին տունը ու խեղճ պզտիկը ուշադրութեան առարկայ ըրած, և ինքը՝ մոմէ արձանի մը պէս՝ անշարժ կը մնար անկիւն մը, լաթերու մէջ փաթթուած, լացի ու ժպիտի միջեւ աննկարագրելի ծամծմութիւններով դէմք մը առած, ճղալով, լալով բայց անշուշտ բան մը զգալով իր թարմ միտքին մէջ: Կինը եկեղեցի դիմած էր ուր ըսած էին իրեն թէ թաղին պահականոցէն պէտք է բերուի ընկեցիկ մանուկը. ու նորէն, իր բեռը շալկած, հոն գացած էր, եղած հարցափորձերուն պատասխանելու, անկից չեմ ալ գիտեր ուր. վերջապէս եկեղեցիէն ընդունած էին պզտիկը և բարեգութ մարդու մը յանձնած՝ իբր որդեգիր:

Երկու օր տեւած էին այս բոլոր դիմումներն ու ձեւակերպութիւնները, որոց միջոցին պզտիկը իր զամբիւղին մէջ կծկտուած՝ ճամբորդած էր թաղէ թաղ, փողոցէ փողոց, մինչեւ որ ապաստանած էր այն տունը որ իրը պիտի ըլլար: Իր լուռ համակամութեանը մէջ, այդ պէպէքը կարօտ մը ունէր անշուշտ, իր մօր կարօտը, զոր չէր կրնար բացատրել նուաղուն ճիչերովը. բայց բան մը կ'ըսէին իր անգոյն աչքերը, իրենց տարտամ սեւեռումներովը: Եւ մայրն ալ, անշուշտ, անդին՝ իր զաւկին կարօտը կը քաշէր:

Քանի մը օր ետքը ա՛լ չի խօսուեցաւ այս աննշան դէպքին վրայ. բայց այն գիշերէն ի վեր, ամեն անգամ որ կը տեսնեմ պզտիկ սիրուն տղեկներ, իրենց տատային գիրկը բազմած, կառքի մը խորը, կամ մօր գուրգուրանք վայլող փոքրիկներ, ակամայ կը յիշեմ այն լքուած աղքատիկ մանուկը, ցուրտ ձմեռ գիշերուան մէջ, հին զամբիւղին խորը կծկտուած. ու սիրտս կը ճմլուի տխուր տպաւորութիւնով մը: Եւ զինքը կը յիշեմ մանաւանդ, երբ կը կարդամ մեծ ճամբորդութեան նկարագրութիւններ, վիպասանութեան ձեւով պատմուած. գրօսաշրջիկներ որոնք նոր աշխարհներ տեսնելու կերթան կամ գիտնականներ որոնք վայրենի երկիրներ գտնելու. ատոնց զարգարուն նկարագրութիւնները կը հետաքրքրեն՝ բայց չեն յուզեր: Ինծի համար, ամենէն մեծ, ամենէն խորհրդաւոր ճամբորդութիւնը այդ պզտիկ տղունն էր, որուն համար ամեն մէկ փողոցը մէկմէկ աշխարհք էին եւ իր զամբիւղը հսկայ շոգենաւ մը որ կերթար անընդհատ: Այն երկու օրուան մէջ՝ ինքը շատ աւելի յուզմունք կրած էր ու ալեկոծութիւն՝ քան ամենէն անվեհեր ճանապարհորդը:

Եւ հիմա, մեծ արուարձանի մը անկիւնը, մարդասէր՝ բայց օտար ձեռքերու մէջ թերեւս հանգստաւէտ՝ բայց անտարբեր կեանքով մը կը մեծնայ, ու, որքան սրուի միտքն ու նայուածքը յստակի՝ այնքան աւելի կ'ողղուին ու կը յառին անոնք դէպի անծանօթ հորիզոնն ուր կը կարծէ ընդնշմարել իր մօրկան հետքը, զոր կորսնցուց այն տխուր գիշերէն ի վեր, երբ դողահար ձեռքով մը դրուեցաւ զամբիւղին մէջ ու յանձնուեցաւ ձիւնի փոթորիկներուն ու կեանքի փոթորիկներուն:

Տ. Ա.

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋՆ

Ի ՀԱՍԳԻՒՂ

Ատենէ մը ի վեր, շատ երկար ատենէ ի վեր մանաւանդ, միակ բան մը կը զբաղեցունէ Հասգիւղցին. իր դպրոցին խարխուլ վիճակը, թէ՛ նիւթապէս, թէ բարոյապէս, թէ շինուածապէս: Այս երեք պարագաներն ալ որ միեւնոյն ժամանակ ներկայանալը շփոթութիւն կուտան միտքի, վճռական ձեռնարկի մը կը կարօտին յոյժ: Անուրանալի է որ գործին գլուխը գտնուող անձերը ձեռքերնուն եկածը կ'ընեն՝ եթէ ոչ նիւթական, գէթ կրթական մասին բարւոքում ներմուծելու համար: Բայց յայտնի է թէ ինչպէս ամեն գործերու, վարժարանական իրերու մէջ ալ նիւթականին քմահաճ երեւէյթներուն կը հետեւի կրթականին բարձրացումը կամ անկումը: Ասոր համար, որքան ալ բազմաթիւ ջանքեր թափուին, դպրոցի մը կրթական անշուք մակարդակը տեղէն չի խախտիր, եւ ուզուած աստիճանին չի բարձրանար, մինչեւ որ դրամին դիւթական ներկայութիւնը չմիջամտէ:

Ցաւալի է որ եկեղեցիին հասոյթները որք, մէկ քանի ծանօթ կտակներէ ետքը, աւելի գոհացուցիչ ըլլալ պէտք էին, իրթալով կը նուազին, և օրն օրին անհրաժեշտ պէտքերը չեն լրացուներ:

Այս կացութեան պատճառները փնտռելու է թերի մատակարարութեան մը մէջ միայն: Մէկ քանի կալուածներու շինութեան կամ նորոգութեան համար անհամեմատ գումարներ ծախսուած են, որք այսօր ակնկալուած հասոյթը չեն բերեր ու չպիտի ալ բերեն: Ժամանակով յղացուած են թաղականներ որք փառասիրութիւն մը փնտռած են շէնք մը կառուցանելու մէջ իբր կալուած եկեղեցիի, առանց կանխատեսելու թէ ստացուած օգուտը պիտի ձեռք բերուի՞ անկից. բայց մէկ մտածում միայն զբաղեցուցած է ձեռնարկու թաղականը. այդ շէնքը տեսնող միամիտները պիտի ըսեն.

—Փոտէ՛ք սա շէնքը ով շինեց, *** թաղականը. իրաւ որ շատ օգտակար մարդ է...

Ու թաղականին ըղձացած փառասիրութիւնը գոհացած է այսչափով:

Այս գործերուն մէջ մեծ մաս ունին նաեւ այն ոչ-թաղական անձերը, որոնք թաղականներու ատեաններուն մէջ կը գտնուին, անոնց պատուասիրութիւնները կը վայելեն, և ի փոխարէն՝ գովեստներ ու քաջալերներ կը շռայլեն անոնց:

Ահա այս բաներուն համար է որ հիմակ կը նեղուի Ներսէսեան վարժարանը, ու դեռ շատ պիտի նեղուի, եթէ ազդեցիկ տնօրինութիւն մը չըլլայ:

Արդի թաղական խորհուրդին ատենապետը դրամապէս դիւրութիւն մը ընծայեր է, յօժարելով իր քսակէն վճարել դասատուներուն ամսականը՝ մինչեւ մայիս ամիսը, և յետոյ ինք պիտի գանձէ եկեղեցիին հասոյթներէն:

Ուրեմն մինչեւ մայիս՝ դասատուները սփոփանք մը պիտի ունենան. անկէց ետքը Աստուած ողորմած է:

Եւ ինչպէս երեւցաւ Քաղաքական Ժողովի որոշումներու շարքին մէջ, Հասգիւղի թաղական խորհուրդը, Ս. Ներսէսեան վարժարանին նիւթական անձկութիւնը յայտնած և տարեկան բացը գոցելու համար արտօնութիւն խնդրած է հանգանակութիւն մը կատարելու ի նպաստ վարժարանին:

Այսպիսի ձեռնարկի մը յաջողութեան հաւանականութիւններն յոյժ տարտամ են թէեւ, բայց վերջապէս յոյս մըն է, որ կրնայ աստիճան մը իրագործուիլ, եթէ թաղեցին ալ իր աջակցութիւնը չզլանայ:

Թաղեցին ալ անշուշտ կարեւոր դեր մը մը ունի իր վարժարանին զարգացմանը կամ յետադիմութեանը մասին: Հասգիւղի մէջ ալ դժբախտաբար մուտ գտած է օտար կրթութեան անիմաստ բաղձանքը. շատ ծնողքներ օտարազգի վարժարան մը կը ղրկեն իրենց աղջիկները, ֆրանսերէն սորվեցնելու համար անոնց, տասնապատիկ աւելի զոհողութիւն ընելով: Գոնէ ֆրանսական ուղիղ դաստիարակութիւն մը ըլլար այդ աղջիկներուն ընդունած կրթութիւնը: Ցայտնի է թէ ծնողքներն ինչ ծուռ հեռատեսութեամբ մը կը վարուին այդպէս: Ֆրանսերէնը յարդարած պիտի ըլլայ եղեր աղջիկներու ամուսնութեան մեծ դժուարութիւնը, պայմանով որ մինչեւ այն ատեն մոռցած չըլլան այդ փրկարար լեզուն: Եթէ իրաւ այս է բուն շարժառիթը, լաւագոյն չէ՞ որ իրենց ըրած զոհողութեան կէսը յանձն առնեն, ու իրենց աղջիկները ազգային վարժարանը ղրկեն, այսպէս, հասոյթներու յաւելմամբ, իրենց այդ փափաքին ալ իրագործումը տեսնելով: Ֆրանսագէտ օրիորդ մը կամ նոյն իսկ ֆրանսուհի մը կրնայ բերուիլ ազգային վարժարանը, եթէ ծնողք հաւաքական փափաք մը յայտնեն հոգաբարձութեան, որ նպաստաւոր տրամադրութիւններով տոգորուած է: Գոնէ անձնապատուութեան զգացում մըն ալ չի՞ վիրաւորեր Հասգիւղցին, երբ տեսնէ որ իր թաղին վարժարանը, նախկին սանուհիներէն մերկացած ու գրեթէ թափուր, խղճալի ու արգահատելի վիճակի մէջ կը տառապի. մինչ անդին, օտարուհիին վարժարանը օրէ օր կը յառաջդիմէ: Կարծեմ քիչ մըն ալ հոգաբարձութեան պարտքն է այս կէտը ո՛ և է կերպով զգացունել տալ ծնողքներու եւ յորդորել զանոնք որ միահամուռ գործակցութեամբ առջի փայլը տան ազգ. վարժարանին:

Այսպէս, մէկ կողմէն թաղական խորհուրդին ջանքերը՝ հասոյթներու կանոնաւորման մասին, միւս կողմէ հոգաբարձութեան ու թաղեցիին միահամուռ աշխատութիւնները քիչ ժամանակուան մէջ պիտի բարեկարգեն ու գոհացուցիչ վիճակի բերեն Ս. Ներսէսեան երկսեռ վարժարանը:

* * *

Քանի որ Հասգիւղի դպրոցական խնդրին շուրջը կը դեգերիմ, մէկ քանի բառով յայտնեմ պարագայ մը որ ուղղակի յարաբերութիւն ու շահ ունի անոր հետ:

Այս օրերս թուղթ մը անցաւ ձեռքս, որ՝ բաւական տարի անցած ըլլալով վրայէն՝ խունկի գոյն առած էր: Հաշուեցուցակ մըն էր, որ ատենօք գոյութիւն ունեցող ընկերութեան մը կը պատկանէր: Սանուց ընկերութիւնն էր այս, 1870ին հաստատուած ու 1882ին վերջացած: Խումբ մը յօժարամիտ թաղեցիներ միանալով հանգանակութիւն կ'ընեն, գոյացած ստակովը դպրոցական պիտոյքներ հոգալու համար Ներսէսեան վարժարանին աղքատ սաներուն և սանուհիներուն: Գովելի գործ, որ տասներկու տարի անընդհատ կը շարունակուի. յետոյ, կերեւի թէ վերջին տարեշրջանի անդամները շատ փափագ չունին եղեր ընկերութիւնը շարունակելու, ու ցրուեր են, կարեւոր գոյք մը թողլով սակայն. արեւելեան երկաթուղիի տասներեք պարտամուղթեր, 1500 ղրուշի գումար մը, 100 հատ ալ քօնսոլիտ որուն արժէքը կէսուակէս ինկած է: Ըսել է թէ սոյն ընկերութիւնը դադրած ատենը 120 ոսկիի մօտ գումար մը ունէր իր սնտուկին մէջ: Կըսուի թէ երկաթուղիին պարտատոմսերը 18 հատ են, բայց տասներեք հատին թիւերը միայն կը գտնուին ձեռքս ունեցած հաշուեցոյցիս մէջ:

Որովհետեւ այս գոյքեր հիմակ կը գտնուին այն անձին պահպանութեանը ներքեւ որ վերջին անգամ գանձապահութիւն ըրած էր, և որովհետեւ ամբողջ Հասգիւղցին, մանաւանդ վարժարանը, բաժին մը ունի այս գոյքին, հարկ կը համարիմ հոս հրատարակել յիշեալ տասներեք պարտատոմսերուն թիւերը.

687,238—831,163—926,469—935,834—963,562—964,612—971,858—975,676—975,677—1,021,140—1,305715—1,369,045—1,742,416:

Այն անձը որուն քով ի պահ դրուած են այս թուղթերը, եթէ հաճի մեզ հաղորդել միւս վեց պարտատոմսերուն թիւերն ալ, սիրով պիտի հրատարակենք, իբր մեծապէս շահագրգռող բան մը ամբողջ թաղեցին:

Եթէ Հասգիւղի վարժարանը բախտ ունի, այս թիւերէն մէկը կը զարնէ. և այն ատեն ա՛լ ասոր անոր դիմում ընելու պէտք չի մնար՝ դպրոցին խարխուլ ու անտանելի շէնքը հիմնովին նորոգելու համար:

ԵՐՈՒԱՆԴ

ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՓՇՐԱՆՔՆԵՐ

ԿԱՐԱԳԸ ՊԱՀԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ

Կարագը խոհանոցի էական մէկ նիւթն է և մարդկային սնդեան կարեւոր մէկ տարրը: Կարագը կը բաղկանայ իւղային գնտակներէ, որոնք իրարու միանալով կը կազմեն իւղի խմորը:

Իւղերը կը տարբաղադրուին ինչպէս և կարագայինը խմորիչներու ազդեցութեան ներքեւ, այդ խմորման՝ ժողովուրդը կծու անունը կուտայ:

Կարագը չի կծունալու համար զանազան միջոցներ կը գործածուին, որոց բոլորին ալ նպատակն է մեռցնել կարագին մէջը գտնուած միքրոպային գործարանաւորութիւնները:

Միջոցները երեք կարգի կը բաժնուին 1. միքրոպասպանք, 2. հասարակ աղ և 3. տաքութիւն:

1. Միքրոպասպաններ. — Միքրոպասպանները տարրաբանական նիւթեր են որք կը մեռցնեն միքրոպները, այս միջոցով թէեւ կարագը երկար ատեն կրնայ պահուիլ, սակայն այս միջոցները վնասակար նկատուելով բժշկութենէ, արգիլուած են և իբրեւ խարդախութիւն կը նկատուին կառավարութիւններէ:

2. Հասարակ աղ.— Կարագը կ'աղուի խոհանոցի աղով երկար ատեն պահուելու համար:

Աղը նախ կը ծծէ կարագին մէջ մնացած թանջուրը և երկրորդ՝ կարգիլէ իւղոտ մարմիններու տարբաղադրութիւնը:

Կարագը խնոցիէն հանելէ վերջը՝ կը թրջի խնամով և կ'աղուի:

Աղելու գործածուած աղը շատ չոր և բարակ աղացուած պէտք է ըլլայ. թաց աղը կը չորցուի կրակի վրայ կամ փուռի մէջ, կը մաղուի չարմաղով մը և մէկ օխա կարագի 30, 40, 50 դրամ կը գործածուի:

Կարագը կը թրջի՝ կանխաւ եռացած ջրով լուացուած տաշտի մը մէջ, մարդ մը մէկ քանի անգամ լուալով կը թրէ որպէս զի մէջը գտնուած բոլոր թանջուրերը կամ կաթջուրերը վազեն, վերջը կը տարածէ նոյն տաշտին մէջ և աղելով կը թրէ:

Կարագն այսպէս աղուած է, կրնայ կոխուիլ պզտիկ բղուկներու մէջ միշտ թրելով. ամանը լեցուելէն վերջը բերնէն մէկ երկու մատ թերի միջոց մը թողլու է աղջուր լեցնելու համար:

Աղջուրը օդին ու կարագին մէջտեղը պատնէշ մը կ'ըլլայ, ուրկէց ա՛լ ներս չեն կրնար թափանցել միքրոպային գործարանաւորութիւնները:

Ամանէն եթէ կարագ հանուի գիտել պէտք է, որպէս զի աղջուրէն դուրս կարագի մասեր չերեւան որք կրնան տարբաղադրուիլ օդի ազդեցութեամբ:

Լաւ վիճակի մէջ պահելու էական պայմանն է կարագը թաղել աղ ջուրի ներքեւ:

Կէս աղ.— Սեղանի վրայ գործածելու համար, և կամ ագարակներէն քաղաք փոխադրելու համար, բոլորովին չեն աղեր, որովհետեւ այս կարագները կերակուրի մէջ չը պիտի գործածուին. այս պատճառաւ կէս մը կաղուին միայն:

Կարագը խնամով դրուելէ վերջը կաղապարով ձեւեր կը տրուի կամ պարզապէս կը կլորցուի, և այս կոշտերը կը ձգուին կանխաւ պատրաստուած աղ ջուրի մէջ:

Կոշտերու արտաքին երեսը աղ ջրով թրջուելով հոն գտնուած միքրոպային գործարանաւորութիւնները կը մեռցնեն:

Այսպէս, պատրաստուած կարագը մէկ քանի անգամ լուացուելէ վերջը կրնայ գործածուիլ իբր թարմ կարագ:

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ՄԵՏԱՍՈՒՐԵԱՆ

Շիշլի

* * *

Ծ.—Եթէ երբեք պատահի որ կարագը կծուցած է, պէտք է հարել խնոցիի մը մէջ՝ իւրեն մէկ օխա կարագի համար լեցնելով ջուրին մէջ 28—30 կաթիլ կիրի քլօրուկ ([illegible]): հարելէ վերջը թողուլ որ հանգչի մէկ երկու ժամ և ապա պաղ ջրով լուալ. այս միջոցով կարագի կծուութիւնը կը կորսուի և լաւ կարագի համը կառնէ:

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու ոգելից ըմպելի վաճառողները, մասնաւոր կանոնագրի 14 րդ յօդուածին համաձայն, պարտին ներկայ փետրուար ամսուն մէջ (Հ.Տ.) կատարել առաջին վճարումը 1894 մարտ ամսուան համար, որպէս զի պէտք եղած արտօնագիրն յանձնուի իրենց:

Հետեւապէս, յիշեալ կանոնագրին 10 րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, ոգելից ըմպելի վաճառողները կը հրաւիրուին անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան գրասենեակներն ի Պոլիս, առաջիկայ մարտ ամսէն առաջ՝ յիշեալ արտօնագիրն ստանալու համար՝ կանոնական տուրքին վճարման փոխարէն:

Այս արտօնագիրներուն յանձնումը եւ տուրքերուն գանձումը այսօրուընէ սկսած են:

Ով որ հակառակի այս տրամադրութիւններուն՝ պիտի կրէ օրէնքին նախատեսած պատիժները որք ի հարկին պիտի գործադրուին առանց բացառութեան:

Կ. Պոլիս 1/13 փետր. 94 2—10

ՋՆՋՈՒՄ 1890ի 4,999,500 օսմ. ոսկւոյ փոխառութեան պարտաթուղթերուն

8րդ վիճակահանութիւն 1894 փետր. 1/13ի.

Հանրային Պարտուց Վարչութեան կողմէ հաղորդուած

2901— 950	37901—37950	44401—44450
46901—46950	53101—53150	62251—62300
83301—83350	83801—83850	84851—84900
84951—85000	88151—88200	9 001—92050
103001—103050	103551—103600	104451—104500
119351—119400	122951—123000	141101—141150
161501—161550	166251—166300	191901—191950
197351—197400	203651—203700	212451—212500
216201—216250	220101—220150	

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ Վ. ՇԱՐՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով
100 ֆրանքի և անկէց պակաս ամեն յանձնառութեան համար վճարում մը պիտի ըլլայ ամսական
ՀԻՆԳ ՖՐԱՆՔ
5
Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է. Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան անդամ վրայ:
Ա. Տ. ԶԱՀԻԱՅԵԱՆ
Գալաթիա, 11, Խուտաւէրտի խան, Գալաթիա 11,
331 15—48

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու:
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման:
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնքրթութեանց:
Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց վաճառանոցներու մէջ:
Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԻՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրիմաձեան խան: 921

ԴԵՂԱՐԱՆ «ՆՈՐՄԱԼ» Հ. ԷՄԻՐՁԵԱՆ
Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ բազում տարիներէ ի վեր ծանօթ վերոյիշեալ դեղարանին մէջ այս անգամ նորանոր փոփոխութիւններ եղած են յօգուտ իւր յաճախորդաց: Թէ՛ մաքուր և զուտ դեղերու մթերք մը աւելցած է, թէ՛ դեղարանը ընդարձակուած է, հանգստաւէտ սենեակներով և թէ՛ ի վաղուց անտի յաճախող պատուարժան բժիշկներէն զատ այժմ ի տարբերս նշանաւոր բժիշկներն եւս պիտի պատուեն իրենց այցելութեամբ:
Եւրոպական հիւանդանոցի մը բժշկապետը ամեն օր 9 էն 11, Փարիզի համալսարանէն վկայեալ բժշկուհի և մասնագէտ կնախտաբոյժ Մատամ Զիպօրա Դշ. և Շբ. օրերը 9 էն 11, Տոքթ. Աղեքսանդր պէյ Սրապեան Դշ. և Ուր. օրերը 3 էն 5:
Տոքթ. Ե. Մասիս ամեն օր 10 էն 12: Տոքթ. Ազիզ պէյ որ ի Փարիզ կատարելագործած է ակնաբուժութիւնը Բշ. և Եշ. օրերը կէս օրէ վերջը:
Ճարտար և փորձ բժիշկ վիրաբոյժ մը ամեն օր 10 էն 12: Նաեւ ծանօթ ատամնաբոյժ Մօղէֆ Պիլլըր էֆ. ամեն օր մեր դեղարանին մէջ իւր մասնաւոր սենեակը հիւանդ կ'ընդունի և ատամնաշինութեամբ կը պարապի:
Դեղագիրք խիստ չափաւոր գիներով եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
Բիւչիւք Ազապդու խան, Թիւ 4. Մարբուճճըլար իչի, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը
Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնը:
ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամեն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամեն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իթիրազ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն:
Ընձեռած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց աջակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. էբրայեց. և պուլղ. լեզուօք:
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի:
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ շփոթ եւ կնճռալից հաշուոց. Տօմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց:
Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Ն. ԱՆՏՐԻՕՄԵՆՑ
Ի ԲԵՐԱ — Ի ՊՈԼԻՍ
Մեծ փողոց 283 — Սուլթ. Պայազիտ [illegible] 99
Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա: Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բերայցիներուն, ո՛չ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած: Գործատեղեակներս ունին վերջերս հնարուած գործիքներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ:
Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիքներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին:
Այս բառերուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափաք յայտնուի, փորձ մը հանել տալ՝ լիապէս համոզուելու համար:
Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին:
Գիները համեմատաբար չափաւոր են:
822 63—100

ԻԼԱՆ

Զըրաաթ պանքասը իչին լուզումը օլան 500,000 ատէտ իլմուխապէր իլէ 1000 ատէտ նումունէ քեաղըտլարը պանքա խտարէսինտէն վերիլմէք իւզրէ պիլ միւնագասա թապ իթտիրիլէճէկլերինտէն վէ չէնր հալը Բումինին 7նճի քաղար իրթէսի կինի իհալէի էվվէլիէսի իճրա օլունաճ իրթէսի սալը կինի սաաթ 10ա գատար 100ատէ 5 թէնզիլ խտէն օլուր իսէ գապուլ օլունաճաղ ինհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան շէրայթինի անլամաք իսթէյէնլէրին մէզքիւր պանքանըն խտարէի մէրքէզիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.

Շուպաթ 29 2—2

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

88

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական հաշուառութեամբ, մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կը սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ. 771

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շքօտրա ֆըրգաի ասքէրիէսինտէ պուլունան հայվանաթ իչուն 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումը մըգտար սըրնմագ ուգրէ մահալլինճէ մէվգի միւնագասատա օլան 36 գոյէմ միւնիսլիւմաթը մուլթալիւլի իխալա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա իւթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 2 2—3

Թարապլուսը Ղարպ ֆըրգասը իչուն 10,000 քիլէ պուղտայ, 226,000 գըյէ տաքիք վէ 194,000 գըյէ էրզ վէ 24,000 գըյէ չէքէր միւպայա օլունաճաղը վէ չուպաթըն 10ընճը չարշամպէ կիւնի գարարը գաթիի վիրիլաճ իւթէշի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 3 2—3

Խասսայ նագլիյէ թապուրունըն Պէյ-Օղլունտա պուլունան հայվանաթընտան 309 սէնէսինտէ թէրաքիւմ իթմիչ վէ խուշէճէք 1 սէնէլիք կիւպրէսի միւզայէտէյէ վազ օլունմուշ օլտուղունտան իչթիրալա թալիպ օլանլարըն չէհրը հալը բուվինին 11ինճի բէնշէմպէ կիւնի գըշլաի մէզքիւրտէ թապուր մէքթէպինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 4 2—3

Նիզամիյէ էրզաք անպարընտա միւպայա խուլէճէք օլան վէ միւնագասայա վազ իտիլէն 4000 գըյէ սէպարմաճէք մամուլըն պէհէր գըյէսի 6½ զըրուշ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու չուպաթը բուվինին 5ինճի ճումաա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիի վիրիլէճէք 7ինճի բազար իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ խուլէճէկինտէն ֆիյաթը մէզքիւրէտէն թէնզիլաթ իճրասը իլէ մէզքիւր մամուլըն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 1 3—3

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթևեկութեան Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլօ	5500	Կիզանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտօ	2200	Բուֆո	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րոմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գաթօ	2000	Քօլբինօ	4 00	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էայնատօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Ջէպրա	1000
Էլէթրօ	3200	Օթլանտօ	3000	Տիֆայնըննս	[illegible]
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	[illegible]
Ֆիտօ	700	Օդօ	2000	Մօսբիթօ	[illegible]
		Լոնտրըն Մօնարք	8000		
		Բիրմինըն Մօնարք	8000		
		Լըզիրըն Մօնարք	8100		

Իտալօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուսըըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն առտ հասաւ։

Կրօթօ շոգենաւը, Նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է փետրվար 12ին (Ն. Տ.) և 25ին հոս կը սպասուի։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

858

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

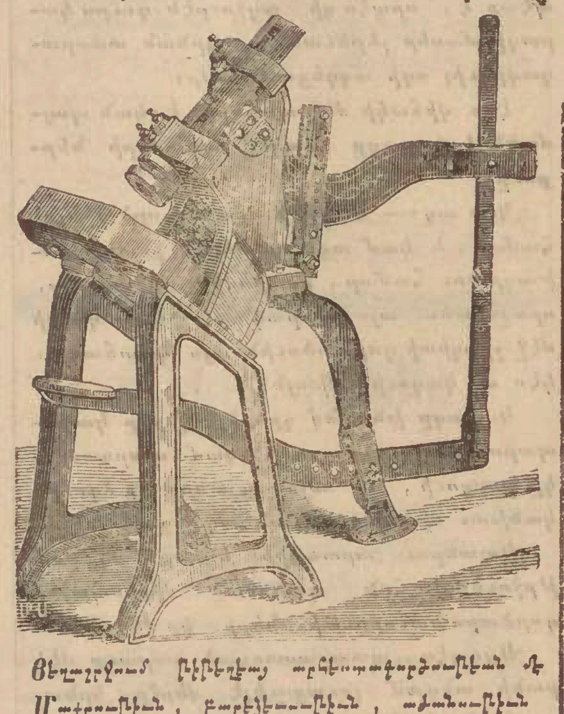

[illegible]

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խամէարի, ըէչէլի, խաշխաշի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում ափսոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձևերով և գոյներով։

Լուսանկարութեան յատուկ յապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կաներ, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, եւն. եւն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշգրտութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահճէ-Գափու, Րաշիտ Բաշա խանի դիմաց։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթևեկութիւնք

Բշ. 7/19 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8/20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 9/21 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 10/22 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Փետր. 8/20, երեքշաբթի օրը Պ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղևորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պաթումի միջև
կանոնաւորապէս բանող

Մէնիէլէ շոգենաւը փետր. 21ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ր. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Անոբոլէ շոգենաւը Մարսիլիա պիտի ուղևորի փետրուար 27ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղևորութիւն

Նաւավարձքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէզ

477

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընծափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

[illegible]

ԽՆԴԻՐ ՅՈՒՂՂՈՒԱԾ ԵԱՆ

ՔՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ

Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՐԷԱՑ

Փորձեալ՝ հիւանդ և ապաքինեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր քիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորև կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմա՛նոս. դասատու ընդհանուր Քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն քննալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ. Ռուսօփուլօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային Համալսարանին եւ զինուորական ծովային վարժարանին։

Սփ. Ա. Իգոնոմ՛ոս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։

Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտու՛լիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պիռէայի Հան. հիւանդանոցի։

Ե. Գարամի՛ցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի գործնական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխա՛լիս. դաս. Համալսար։

Տ. Փօ՛նսուշաս. դաս. Համս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբուժական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբուժարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալամ՛նիս. դաս. Համ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մագգա՛ս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Եվանկէլիզմո՛ս» հիւանդանոցին։

Ս. Մէրգա՛րիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլպի՛ս» Հիւանդանոցին։

Ե. Գալլիոնճիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան.

Ալ. Սգո՛ւֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ե. Լաղուտարիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգա՛ս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերութ.

Փ. Գամպա՛նիս. բժիշկ Թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլլաբօրթա. դաս. Համալս։

Սփ. Փօնտօլէ՛օն, Տնօր. վիրաբուժ. գիտ.

Էաւթ. Տամուլիա՛նօս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին դեղօրէից։

Նկ. Տրի՛ցաս. դեղ. Նաւային զօրանոցի.

Ն. Փսաթա՛քիս. բժիշկ ի Քիոս։

Ա. Է. Ա. Դումանօս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յեգիպտոս։

Ե. Զանկարօ՛լաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ ընկերութեան եգիպտոսի եւ Փարիզու բըժշկական Ակադեմիայի։

Ն. Մօսխա՛դօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին.

Զամպարօ՛ս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլ յայտագիրներ և կարծիքներ թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՓԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ
Թիւ 2,164

Փիէր Ափէրի Քիմիագէտ իրագէկ եւ երդմնեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ Հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՐՔ Ս. Ի. եւ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
Ի Պիռէայ հրապարակ Ապոլոնի

Ձեզ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական քննալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր շիշի 775 խորանարդ հարիւրամէտր.—Տեսք յստակ.—Ցոյժ թեթեւ թթու.—Հոտ հաճելի եթերի նման.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Գոյն ոսկեդեղին.—Կազմութիւն հոսող եւ փոքր ի շատէ անհաստատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք. Ե. Լուսաք 43, 5—15°
» Գարթիէ 17,50—15°
» Վոմէ 18,00—15°
Եռացում. 83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական խաղողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն թանին. Նիւթական տարր 1,50—100,000։

Սէվալիէ, Շաթօ, Վիտէլիալ, Օտէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Օտէյնէն ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք ձեր պատրաստած ՔՕՆԵԱՔԻՆ մէջ օտար նիւթեր գտնելու։

Մեր խուզարկութիւններէն բացայայտ կ'երեւի որ ձեր ՔՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ոգի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմապէս կը յանձնարարեմ ամեն կամեցողին լաւ ՔՕՆԵԱՔ ունենալու։

Ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891
Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պ. Պ. ՄԷԹաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիռէայ գտնուած քօնեաքի գործարաններն այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ թէ խաղողի ոգին կը հանուի 1890 Lille գաղղիական քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակագործիով եւ գործածեալ գինին «ճերմակ Մոսխա՛թօն» է. գտայ նաեւ թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի քօնեաք կը գտնուի որ տարիէ մը աւելի շտեմարանեալ է զուտ հելլենական գինիէ եւ որ կը պարունակէ 42,5 % բնական ոգի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունեցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ ՄԷԹաքսաս եղբարց ՔՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մրցիլ գաղղիական հարազատ քօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892
Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱՆՈՍ
Դասատու ընդհանուր քննալուծութեան եւ Տեսուչ քննալուծական գործարանին։

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ԲԵՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային զգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կասեցնէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանեան Թուղթ Ֆաեառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Գերազանց դեղ ի բուժումն [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], արտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ [illegible]։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ Ստորագրութիւն պահանջել։

ՏՐԴ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Պ ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։ (Բացի կիրակէն) ամեն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 14

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանք փողոց, թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,804
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վի»ի	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունն՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

[illegible]

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՈՏՆԱՄԱՆՆԵՐՈՒ

Պ. ԲԱԹՍԻՔԱՔԻՍ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Բաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ տարւոյն ամեն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամեն տեսակ պատրաստ կօշիկներ և թէ գործատուն մը ունի ուր յանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու և տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի և Անգլիոյ ամենէն համբաւաւոր գործարաններէ եկած և իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու համեստութեամբը նշանաւոր։ Յանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ և կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի հասկցուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 23—36

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1894 ՅՈՒՆՎ. 18 ԵՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 1894 ՓԵՏՐՎԱՐ 28

Վարէն ելնող շոգենաւեր

1 15 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
1 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
1 15 Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.
1 20 Պէյզ.Բշպ.Չպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Զէնկ.Պէյլ.Գզկ.
2 10 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Չպզ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.Գապ.
2 15 Ենմ. Մզրպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
2 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
3 15 Ա Հս.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
3 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
4 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
4 45 Պէյզ.Բշպ.Չպզ.Գնլ.Ա.Հիս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ.Գզկ.Պշք.
5 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ. Պէյզ. Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Զնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Պշք. Իսկ.
7 — Ենմ.Մէզ.ՊէօյԹրպՊէյզ.Բշպ.Ենք.Միրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Զնկ.Պէյ.Օրթ Գզկ Պշք.Իսկ
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
8 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ. Բշպ.Չպզ.Գնլ.Ա.Հս. Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենքք. ՍԹՆ. Պօյ.Ր. Հս.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
10 15 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշկ.

Կամուրջէն վար իջնող շոգենաւեր

2 30 Պշկ.Օրթ.Արն. Պէպ. Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
3 15 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Չպզ. Բշպ.Պէյզ.
3 30 Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն Պէպ. Ր.Հս. Միրկ. ՍԹէն. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզրպ.Ենմ.
4 5 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ. Պզզ.Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 20 Իսկ.Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Չպզ.Մրկ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ.Պօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. Ենք.Պզզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշկ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյճ.Գնլ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 25 Պշկ.Օրթ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյ.Գանլ.Ենք.Պէզ.Թրպ. Պէյ.Մզպ. Ենմ.
10 5 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպզ.Բշպ.Պզզ.Թրպ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ. Ա.Ր.Հսք.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզզ.Պէպ.Ենմ.գացող շգ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Չպզ. Բշպ.Պզզ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹէն.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ.մնալէ
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.